

Bruselj, 13. julij 2023
(OR. en)

11840/23

Medinstitucionalna zadeva:
2023/0250 (COD)

JAI 1007
COPEN 259
DROIPEN 110
FREMP 218
SOC 537
CODEC 1373

PREDLOG

Pošiljatelj:	za generalno sekretarko Evropske komisije: direktorica Martine DEPREZ
Datum prejema:	12. julij 2023
Prejemnik:	Thérèse BLANCHET, generalna sekretarka Sveta Evropske unije
Št. dok. Kom.:	COM(2023) 424 final
Zadeva:	Predlog DIREKTIVE EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA o spremembi Direktive 2012/29/EU o določitvi minimalnih standardov na področju pravic, podpore in zaščite žrtev kaznivih dejanj ter o nadomestitvi Okvirnega sklepa Sveta 2001/220/PNZ

Delegacije prejmejo priloženi dokument COM(2023) 424 final.

Priloga: COM(2023) 424 final

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 12.7.2023
COM(2023) 424 final

2023/0250 (COD)

Predlog

DIREKTIVA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

o spremembi Direktive 2012/29/EU o določitvi minimalnih standardov na področju pravic, podpore in zaščite žrtev kaznivih dejanj ter o nadomestitvi Okvirnega sklepa Sveta 2001/220/PNZ

{SEC(2023) 270 final} - {SWD(2023) 246 final} - {SWD(2023) 247 final}

OBRAZLOŽITVENI MEMORANDUM

1. OZADJE PREDLOGA

• Razlogi za predlog in njegovi cilji

Ta predlog določa sklop ciljno usmerjenih ukrepov za izboljšanje možnosti žrtev, da uveljavljajo svoje pravice iz Direktive 2012/29/EU¹ (v nadaljnjem besedilu: direktiva o pravicah žrtev). Direktiva o pravicah žrtev je glavni horizontalni instrument za pravice žrtev. Določa pravice vseh žrtev vseh kaznivih dejanj, vključno s pravico do obveščenosti, pravico do podpore in zaščite na podlagi individualnih potreb žrtev, procesnimi pravicami in pravico do pridobitve odločitve o odškodnini, katere plačilo se naloži storilcu kaznivega dejanja, na koncu kazenskega postopka. Direktiva se uporablja od novembra 2015 v vseh državah članicah EU, razen na Danskem, ki je Direktiva ne zavezuje.

Evropska komisija je junija 2020 sprejela **strategijo EU o pravicah žrtev (2020–2025)**², da bi okrepila svoja prizadevanja za zagotovitev dostopa do sodnega varstva vsem žrtvam kaznivih dejanj, ne glede na to, kje v EU ali v kakšnih okoliščinah je bilo kaznivo dejanje storjeno. V strategiji je opredeljenih pet ključnih prednostnih nalog: (i) učinkovita komunikacija z žrtvami in varno okolje, v katerem lahko žrtve prijavijo kazniva dejanja; (ii) izboljšanje podpore in zaščite najbolj ranljivih žrtev; (iii) olajšanje dostopa žrtev do odškodnine; (iv) krepitev sodelovanja in usklajevanja med vsemi zadevnimi akterji ter (v) krepitev mednarodne razsežnosti pravic žrtev. Za doseganje teh ciljev so v strategiji določeni nezakonodajni ukrepi Komisije, držav članic in drugih deležnikov. V skladu s strategijo je morala Komisija tudi oceniti, ali je potrebna revizija direktive o pravicah žrtev, in v tem primeru predlagati potrebne spremembe.

Sprejetje direktive o pravicah žrtev leta 2012 je bil ključni napredek pri krepitvi pravic žrtev in pravosodja, osredotočenega na žrtve, v EU. Direktiva ima pomembno vlogo pri oblikovanju evropskega območja svobode, varnosti in pravice. Kljub temu je bilo ugotovljenih več pomanjkljivosti pri njeni uporabi v praksi, ki jih odpravlja ta ciljno usmerjena revizija Direktive.

Pomanjkljivosti so bile ugotovljene v poročilu o oceni direktive o pravicah žrtev, ki ga je **Komisija sprejela 28. junija 2022**³. Ocena kaže, da Direktiva sicer **na splošno prinaša pričakovane koristi** in pozitivno vpliva na pravice žrtev, vendar so določene težave v zvezi s pravicami žrtev iz Direktive še vedno prisotne.

Ravnanje pristojnih organov z žrtvami in možnost žrtev, da sodelujejo v kazenskem postopku, sta se na splošno izboljšala. Ocena je pokazala, da je direktiva o pravicah žrtev v zadovoljivi meri skladna z drugo zakonodajo. Direktiva o pravicah žrtev je pozitivno vplivala na pravice žrtev do dostopa do informacij in izboljšala njihov dostop do storitev za podporo, zlasti do splošnih storitev za podporo, ki so zdaj na voljo vsem žrtvam vseh kaznivih dejanj. Z direktivo o pravicah žrtev se je varnost žrtev na splošno izboljšala.

¹ Direktiva 2012/29/EU Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi minimalnih standardov na področju pravic, podpore in zaščite žrtev kaznivih dejanj ter o nadomestitvi Okvirnega sklepa Sveta 2001/220/PNZ (UL L 315, 14.11.2012, str. 57).

² Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij Strategija EU o pravicah žrtev (2020–2025) (COM(2020) 258 final).

³ Delovni dokument služb Komisije, Ocena Direktive 2012/29/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 (SWD(2022) 179 final).

Kljub temu pozitivnemu razvoju pa so v **oceni poudarjene določene težave v zvezi s posameznimi pravicami iz direktive o pravicah žrtev, ki zahtevajo ciljno usmerjene izboljšave**. Težave so povezane s pomanjkanjem jasnosti in natančnosti pri opredelitvi nekaterih pravic v Direktivi ter z velikim manevrskim prostorom, ki ga imajo države članice pri prenosu teh pravic. To je v nekaterih primerih povzročilo omejitve pri praktični uporabi pravic žrtev in razlike v tem, kako so države članice prenesle Direktivo. Tako so na primer v zvezi s pravico do individualne ocene potreb žrtev in pravico do specialistične podpore bistveni elementi prepuščeni nacionalnim postopkom. Prav tako je v zvezi s pravico do pridobitve odločitve o odškodnini, katere plačilo se naloži storilcu kaznivega dejanja, državam članicam prepuščen prevelik manevrski prostor. To škodi uveljavljanju pravic žrtev v praksi.

Te težave ovirajo možnost žrtev, da uveljavljajo svoje pravice iz Direktive, in spodkopavajo zaupanje v nacionalne pravosodne sisteme in pravosodne sisteme drugih držav članic. Posledica te nizke ravni zaupanja je nezadostno prijavljanje kaznivih dejanj, saj jih žrtve preprosto raje ne prijavijo. Ne zaupajo namreč, da bodo pristojni organi po prijavi kaznivega dejanja ukrepali, kot je potrebno. To ovira nemoteno delovanje evropskega območja svobode, varnosti in pravice. Za odpravo teh težav je treba spremeniti direktivo o pravicah žrtev, kar je mogoče doseči le na ravni EU.

Obstaja pet glavnih težav, ki so opisane v nadaljevanju.

1. Žrtve ne prejmejo vedno informacij o svojih pravicah ali pa prejmejo neustrezne informacije, zaradi česar je uveljavljanje teh pravic oteženo ali onemogočeno. Na primer, žrtvam, ki ne prijavijo kaznivega dejanja, je v praksi odvzeta pravica, da ob prvem stiku s pristojnimi organi prejmejo informacije o svojih pravicah. Poleg tega, kot je potrjeno v poročilu VOciare⁴, po podatkih strokovnjakov le 30 % otrok, 26 % oseb z intelektualnimi ovirami in 26 % nepismenih oseb, ki živijo v EU, prejme informacije na način, ki je prilagojen njihovim potrebam.
2. Ranljive žrtve (kot so otroci, starejši, invalidi, žrtve kaznivih dejanj iz sovraštva in pridržane žrtve) niso vedno deležne pravočasne ocene njihovih potreb po zaščiti in so prikrajšane za učinkovite zaščitne ukrepe, kot so odredbe o zaščiti.
3. Ranljive žrtve se pogosto ne morejo zanašati na specialistično podporo, na primer daljšo psihološko obravnavo, otroci, ki so žrtve, pa se pogosto ne morejo zanašati na ciljno usmerjen pristop, ki temelji na večagencijskem sodelovanju.
4. Sodelovanje žrtev v kazenskih postopkih je pogosto težavno zaradi pomanjkanja pravnega svetovanja in usmerjanja ter razlik v pravilih o statusu žrtev v teh postopkih.
5. Dostop žrtev do odškodnine v domačih in čezmejnih primerih je otežen zaradi pomanjkanja državne podpore pri izterjavi naložene odškodnine od storilca kaznivega dejanja, kar povzroča tveganje sekundarne viktimizacije.

Poleg tega so se v zadnjih desetih letih zvišali minimalni standardi o tem, kaj je otrokom prijazno⁵ in na žrtve osredotočeno pravosodje⁶. Za zagotovitev, da lahko žrtve v celoti

⁴ [Zbirno poročilo VOciare](#), ki sta ga leta 2019 objavila organizacija Victim Support Europe in portugalsko združenje za pravice žrtev APAV. V poročilu je ocenjena praktična uporaba direktive o pravicah žrtev v 26 državah članicah EU.

⁵ Glej na primer hitro rast modela Barnahus (hiš za otroke) v državah članicah.

uveljavljajo svoje pravice na podlagi svojih trenutnih potreb ter nedavnega razvoja na področju pravosodja in tehnologije, ta revizija predlaga daljnosežnejša minimalna pravila, kot so bila sprejeta leta 2012. Ta temeljijo na dobrih praksah držav članic.

Namen te revizije je odzvati se na navedene specifične težave prek zasledovanja sklopa splošnih in specifičnih ciljev (z enim specifičnim ciljem za vsako specifično težavo).

Splošni cilj te revizije je prispevati k dobro delujočemu območju svobode, varnosti in pravice, ki temelji na:

- učinkovitem priznavanju sodb in sodnih odločb v kazenskih zadevah;
- visoki ravni varnosti zaradi večjega prijavljanja kaznivih dejanj⁷;
- pravosodju, osredotočenem na žrtve, v okviru katerega so žrtve priznane in lahko uveljavljajo svoje pravice.

Specifični cilji te revizije vključujejo:

- (i) znatno izboljšanje dostopa žrtev do informacij;
- (ii) boljšo usklajenost zaščitnih ukrepov s potrebami žrtev, da se zagotovi varnost ranljivih žrtev;
- (iii) boljši dostop ranljivih žrtev do specialistične podpore;
- (iv) učinkovitejše sodelovanje žrtev v kazenskih postopkih in
- (v) lažji dostop do odškodnine, katere plačilo se naloži storilcu kaznivega dejanja, v vseh primerih, vključno z nacionalnimi in čezmejnimi primeri.

Specifični cilji in njihovi rezultati so bili skrbno ocenjeni v oceni učinka. Podrobnejša razlaga ciljev in ustreznih sprememb direktive o pravicah žrtev je predstavljena v oddelku 3 o oceni učinka.

• **Skladnost z veljavnimi predpisi s področja zadevne politike**

Direktiva o pravicah žrtev je bila sprejeta 25. oktobra 2012. Od takrat ni bila spremenjena ali revidirana. Zakonodaja EU o pravicah žrtev poleg direktive o pravicah žrtev vključuje direktivo o odškodnini⁸ iz leta 2004 in pravila EU o odredbah o zaščiti⁹. Ti instrumenti so prav tako **horizontalni** in se uporabljajo za vse žrtve kaznivih dejanj.

Poleg tega zakonodaja EU o pravicah žrtev vključuje **sektorsko zakonodajo**, sestavljeno iz več instrumentov, ki odgovarjajo na posebne potrebe žrtev določenih kategorij kaznivih dejanj. Med njimi so direktiva o preprečevanju trgovine z ljudmi in boju proti njej ter zaščiti

⁶ Glej na primer projekt Re-just „[Action plan for developing victim centred and trauma informed criminal justice systems](#)“, ki je bil objavljen leta 2021 in v katerem so predstavljeni najnovejši standardi o dostopu žrtev do informacij, vključno s telefonskimi številkami za pomoč, o usklajenem pristopu k podpori, zaščiti žrtev in sodelovanju v sodnih postopkih.

⁷ Kot je pojasnjeno v oceni učinka, bi na podlagi predlaganih sprememb to storilo 10–20 % žrtev, ki so navedle, da kaznivega dejanja ne prijavijo zaradi strahu pred povračilnimi ukrepi.

⁸ Direktiva Sveta 2004/80/ES z dne 29. aprila 2004 o odškodnini žrtvam kaznivih dejanj (UL L 261, 6.8.2004, str. 15).

⁹ Direktiva 2011/99/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2011 o evropski odredbi o zaščiti (UL L 338, 21.12.2011, str. 2) in Uredba (EU) št. 606/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. junija 2013 o vzajemnem priznavanju zaščitnih ukrepov v civilnih zadevah (UL L 181, 29.6.2013, str. 4).

njenih žrtev¹⁰, direktiva o boju proti spolni zlorabi in spolnemu izkoriščanju otrok ter otroški pornografiji¹¹, direktiva o boju proti terorizmu¹² ter direktiva o boju proti goljufijam in ponarejanju v zvezi z negotovinskimi plačilnimi sredstvi¹³. Komisija je 8. marca 2022 sprejela predlog direktive o boju proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini (v nadaljnjem besedilu: predlog direktive o boju proti nasilju nad ženskami)¹⁴. 19. decembra 2022 pa je Komisija predstavila predlog za spremembo Direktive 2011/36/EU o preprečevanju trgovine z ljudmi in boju proti njej ter zaščiti njenih žrtev¹⁵.

Sektorska zakonodaja **inkriminira nekatera dejanja in žrtvam teh kaznivih dejanj zagotavlja dodatne pravice, ki bolj neposredno odgovarjajo na njihove posebne potrebe. Sektorska zakonodaja ne nadomešča pravil direktive o pravicah žrtev.** Določbe sektorske zakonodaje temeljijo na direktivi o pravicah žrtev in se uporabljajo poleg njenih določb. **Sektorska zakonodaja dopolnjuje direktivo o pravicah žrtev, in sicer z zagotavljanjem dodatnih pravic žrtvam določenih kategorij kaznivih dejanj v okviru sektorske zakonodaje.** Po reviziji direktive o pravicah žrtev bodo za vse žrtve, vključno s tistimi, ki jih zajema sektorska zakonodaja, veljala strožja pravila o pravicah žrtev. Revizija direktive o pravicah žrtev je v celoti skladna s sektorsko zakonodajo. Spremembe sprejete ali predlagane sektorske zakonodaje ne bodo potrebne.

Komisija je v oceni učinka skrbno ocenila skladnost tega predloga z vso sektorsko zakonodajo. Zlasti so bili glede na sektorsko zakonodajo preverjeni skladnost predlaganih ukrepov v zvezi s telefonskimi številkami za pomoč žrtvam, izboljšane individualne ocene ter ciljno usmerjeni in celoviti ukrepi. To vključuje obstoječo zakonodajo o žrtvah terorizma in otrocih, ki so žrtve spolne zlorabe, ter predlagane ukrepe za žrtve nasilja nad ženskami ali nasilja v družini in žrtve trgovine z ljudmi. Ocena je pokazala, da predlagani ukrepi dopolnjujejo in krepijo sektorsko zakonodajo.

Raven zaščite, predvidena v sektorski zakonodaji, ne služi kot merilo za zvišanje standardov za vse žrtve vseh kaznivih dejanj v okviru te revizije. Ker so sektorski zakonodajni ukrepi zasnovani s poudarkom na posebnih potrebah žrtev določenih kategorij kaznivih dejanj, morda niso ustrezni ali sorazmerni za vse žrtve vseh kaznivih dejanj. Kljub temu lahko nekateri ukrepi, predlagani v okviru te revizije, vsebujejo elemente, ki so že zajeti v sektorski zakonodaji. To je neizogibno zaradi skupnega predmeta pravic žrtev in dejstva, da **se direktiva o pravicah žrtev uporablja za vse žrtve, tako neranljive kot ranljive.** Specialistično podporo in zaščitne ukrepe potrebujejo ranljive žrtve v skladu z direktivo o pravicah žrtev, med katerimi so žrtve, zajete v obstoječi in predlagani sektorski zakonodaji, kot so žrtve terorizma ali žrtve nasilja nad ženskami in nasilja v družini. V okviru te revizije se na primer predlaga sprememba člena 9(1)(c), da se ranljivim žrtvam zagotovi brezplačna psihološka podpora, dokler je potrebna. To je že pravica žrtev terorizma v skladu s členom

¹⁰ Direktiva 2011/36/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. aprila 2011 o preprečevanju trgovine z ljudmi in boju proti njej ter zaščiti njenih žrtev in o nadomestitvi Okvirnega sklepa Sveta 2002/629/PNZ (UL L 101, 15.4.2011, str. 1).

¹¹ Direktiva 2011/93/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2011 o boju proti spolni zlorabi in spolnemu izkoriščanju otrok ter otroški pornografiji in nadomestitvi Okvirnega sklepa Sveta 2004/68/PNZ (UL L 335, 17.12.2011, str. 1).

¹² Direktiva (EU) 2017/541 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. marca 2017 o boju proti terorizmu in nadomestitvi Okvirnega sklepa Sveta 2002/475/PNZ ter o spremembi Sklepa Sveta 2005/671/PNZ (UL).

¹³ Direktiva (EU) 2019/713 (UL L 123, 10.5.2019, str. 18).

¹⁴ COM(2022) 105 final z dne 8. marca 2022.

¹⁵ COM(2022) 732 final z dne 19. decembra 2023.

24(2) direktive o boju proti terorizmu. Skladnost direktive o pravicah žrtev s sektorsko zakonodajo je v tem primeru v celoti zagotovljena, saj žrtve kaznivih dejanj, ki jih zajema sektorska zakonodaja, še naprej uživajo svoje pravice na podlagi obeh. Po začetku uporabe revidirane direktive o pravicah žrtev bodo žrtve terorizma še naprej imele pravico do brezplačne psihološke podpore skupaj z drugimi kategorijami ranljivih žrtev.

Potrebna so dodatna pojasnila v zvezi s ciljno usmerjenimi in celovitimi storitvami specialistične podpore žrtvam s posebnimi potrebami. Člen 9(3)(b) direktive o pravicah žrtev se nanaša na tako podporo, zlasti za žrtve spolnega nasilja, žrtve nasilja na podlagi spola in žrtve nasilja v bližnjih razmerjih. Vendar se ne nanaša izrecno na druge skupine žrtev s posebnimi potrebami. Zato predlagana sprememba direktive o pravicah žrtev pojasnjuje, da bi morale biti ciljno usmerjene in celovite storitve za podporo na voljo tudi drugim žrtvam s posebnimi potrebami, kot so žrtve trgovine z ljudmi, žrtve organiziranega kriminala, žrtve, ki so invalidi, žrtve izkoriščanja, žrtve kaznivih dejanj iz sovraštva, žrtve terorizma ali žrtve najhujših mednarodnih kaznivih dejanj. To ne vpliva na obveznosti držav članic iz predloga o boju proti nasilju nad ženskami, da žrtvam kaznivih dejanj, ki jih navedeni predlog zajema, zlasti žrtvam posilstva (krizni centri za žrtve posilstva iz člena 28 predloga o boju proti nasilju nad ženskami) ali žrtvam pohabljenja ženskega spolovila (iz člena 29 predloga direktive o boju proti nasilju nad ženskami), zagotovijo dostop do ciljno usmerjenih in celovitih storitev.

Poleg tega ta predlog v odziv na pomanjkljivosti, ugotovljene v oceni, od držav članic zahteva tudi, da določijo posebne protokole, ki bodo organizirali ukrepe specialističnih služb za podporo, da bi se celovito obravnavale raznolike potrebe žrtev s posebnimi potrebami (glej na novo dodan odstavek 4 člena 9 direktive o pravicah žrtev).

Da ne bi prišlo do nesporazumov glede obsega obveznosti držav članic v okviru predloga direktive o boju proti nasilju nad ženskami in tega predloga o reviziji direktive o pravicah žrtev, se predlaga, da se v direktivo o pravicah žrtev vključi izrecna določba, ki od držav članic zahteva, da zagotovijo prenos svojih obveznosti iz tega predloga, ne da bi to vplivalo na njihove obveznosti iz predloga o boju proti nasilju nad ženskami. Poleg tega ta predlog za uskladitev direktive o pravicah žrtev s terminologijo, uporabljeno v predlogu direktive o boju proti nasilju nad ženskami, pojasnjuje, da bi moral v primerih, kadar se direktiva o pravicah žrtev nanaša na žrtve nasilja na podlagi spola, ta pojem vključevati tudi žrtve nasilja nad ženskami in žrtve nasilja v družini.

Ta revizija je tudi v celoti skladna s **strategijo EU o pravicah žrtev**, kot je razvidno iz ocene učinka.

- **Skladnost z drugimi politikami EU**

Ta revizija je skladna tudi z drugimi politikami EU, vključno z digitalizacijo. Zlasti predlagana določba o uporabi elektronskih komunikacijskih sredstev je odziv na tehnološki razvoj v skladu s **Komisijino politiko digitalizacije**, vključno z digitalizacijo pravosodja¹⁶. Države članice bodo morale za odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti žrtvam omogočiti, da svoji pravici do obveščenosti in dostopa do sodnega varstva uveljavljajo z uporabo elektronskih komunikacij. Predlagani ukrepi olajšujejo dostop žrtev do sodnega varstva tudi v čezmejnih primerih, saj od držav članic zahtevajo, da žrtvam, ki prebivajo v tujini, olajšajo sodelovanje v kazenskem postopku prek videokonferenc in telefonskih konferenčnih klicev.

¹⁶ Uredba (EU) št. 910/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. julija 2014 o elektronski identifikaciji in storitvah zaupanja za elektronske transakcije na notranjem trgu in o razveljavitvi Direktive 1999/93/ES (UL L 257, 28.8.2014, str. 73).

Taka zahteva presega sedanjo omejitev iz Direktive 2012/29/EU, ki določa to možnost, vendar le za zaslišanje žrtev v skladu s Konvencijo o medsebojni pravni pomoči v kazenskih zadevah med državami članicami Evropske unije z dne 29. maja 2000¹⁷.

Revizija se osredotoča na zagotavljanje uporabe elektronskih komunikacij. Z zagotovitvijo enakega dostopa do informacij, zaščite, podpore, sodnega varstva in odškodnine bo revizija direktive o pravicah žrtev vsem žrtvam omogočila bolj enakopravno uveljavljanje njihovih pravic. To bo znatno prispevalo k **cilju trajnostnega razvoja ZN 10**, ki je **zmanjšati neenakosti**.

Pobuda bo s splošnim ciljem povečanja zaupanja v institucije in službe, ki podpirajo žrtve kaznivih dejanj, prispevala k spodbujanju pravne države in zagotovila enak dostop do sodnega varstva v okviru **cilja trajnostnega razvoja 16 o miru, pravičnosti in močnih institucijah**.

Dolgoročno bi se pričakovale tudi izboljšave na področju **zdravja in dobrega počutja (cilj trajnostnega razvoja 3)**. To bo doseženo z boljšo zaščito žrtev in zmanjšanjem sekundarne viktimizacije. Nekateri posredni učinki, ki pomagajo odvrčati od kaznivih dejanj, bodo prav tako prispevali k napredku pri doseganju tega cilja trajnostnega razvoja, npr. višje stopnje prijavljanja kaznivih dejanj, pregonov in izvršenih sodb.

2. PRAVNA PODLAGA, SUBSIDIARNOST IN SORAZMERNOST

• Pravna podlaga

Pravna podlaga tega ukrepa je **člen 82(2)(c) Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU)**. Ta določba EU omogoča, da sprejme minimalna pravila o pravicah žrtev: (i) potrebna za lažje vzajemno priznavanje sodb in sodnih odločb ter policijsko in pravosodno sodelovanje v kazenskih zadevah s čezmejnimi posledicami, (ii) pod pogojem, da se upoštevajo razlike med pravnimi tradicijami in sistemi držav članic. Minimalna pravila o pravicah žrtev kaznivih dejanj niso omejena na čezmejne primere. Podobno kot pri minimalnih standardih za osumljence in obdolžence lahko EU določi minimalne standarde za nacionalna pravila za povečanje medsebojnega zaupanja v pravosodne sisteme drugih držav članic. To lahko izboljša delovanje vzajemnega priznavanja sodb in odločb v kazenskih zadevah s čezmejno razsežnostjo.

• Subsidiarnost

Da bi vzajemno priznavanje in pravosodno sodelovanje v celoti delovalo, **je potrebno medsebojno zaupanje v kazenskopravne sisteme drugih držav članic**. Obstajati bi moralo medsebojno zaupanje v standarde poštenosti in pravičnosti pravosodnih sistemov, državljanke in državljani pa bi morali biti prepričani, da se bodo enaka minimalna pravila uporabljala, če potujejo ali živijo v tujini. Kot je priznано v Pogodbi, je določitev minimalnih standardov na področju pravic osumljencev in obdolžencev ter pravic žrtev ključnega pomena za olajšanje vzajemnega priznavanja. Pogodba od EU zahteva, da za okrepitev tega zaupanja na teh področjih ukrepa vnaprej (tj. preden se prekine zaupanje v pravosodne sisteme drugih držav članic).

Direktiva o pravicah žrtev in sektorska zakonodaja sta že znatno uskladili pravice žrtev in tako prispevali k povečanju zaupanja v pravosodne sisteme drugih držav članic. Kot je bilo opisano v oceni in potrjeno v posvetovanjih, pa nekatere **države članice** kljub napredku pri

¹⁷ UL C 197, 12.7.2000, str. 3.

določanju minimalnih standardov na področju pravic žrtev **teh pravic niso mogle učinkovito zaščititi v okviru področja uporabe, ki ga dovoljuje direktiva o pravicah žrtev.**

Poleg tega so se v zadnjih desetih letih od sprejetja direktive o pravicah žrtev minimalni standardi spremenili. To je povezano z razvojem pravosodja (otrokom prijazno in na žrtve osredotočeno pravosodje), družbe (večja potreba po usklajenem pristopu za zagotavljanje, da so storitve za podporo žrtvam v času kriz vedno na voljo¹⁸) in tehnologije (digitalizacija, porast spletnega kriminala in nove tehnologije za podporo žrtvam ter njihovo zaščito in dostop do sodnega varstva). Da se zagotovi učinkovitost direktive o pravicah žrtev in ohrani medsebojno zaupanje med nacionalnimi organi, je treba določiti bolj daljnosežne minimalne standarde.

Dodana vrednost EU bi morala izhajati predvsem iz olajšanja pravosodnega sodelovanja v kazenskih zadevah in zagotavljanja nemotenega delovanja evropskega območja svobode, varnosti in pravice. Za to je **bistveno zaupanje v enak dostop do pravic žrtev, ne glede na to, kje v EU je bilo kaznivo dejanje storjeno.** Visoka raven zaupanja v pravice žrtev je potrebna na primer pri odločitvi pravosodnih organov o prenosu postopka v drugo državo članico. V skladu z Okvirnim sklepom¹⁹ 2009/948/PNZ lahko pristojni nacionalni organi vzpostavijo stik med seboj, kadar utemeljeno domnevajo, da se v drugi državi članici vodi vzporedni postopek, kar bi lahko privedlo do prenosa postopka v drugo državo članico. Nacionalni organi pri odločanju o prenosu postopka upoštevajo, v kolikšni meri lahko žrtve v postopku v državi članici, v katero se postopek prenese, uveljavljajo svoje pravice. Za sprejemanje odločitev o prenosu je ključnega pomena, da imajo pravosodni organi visoko stopnjo zaupanja, da bodo žrtve v državi članici, v katero se postopek prenese, deležne enake ravni dostopa do podpore, zaščite, možnosti sodelovanja v kazenskem postopku in odškodnine storilca. To je zlasti pomembno glede na to, da je Komisija nedavno predlagala uredbo o prenosu postopkov v kazenskih zadevah²⁰, da bi se olajšalo zagotavljanje, da kaznivo dejanje preiskuje ali preganja najprimernejša država članica²¹.

Dodana vrednost EU je tudi v obravnavanju obsega in narave težav, ki jih države članice ne morejo obravnavati same.

- **Sorazmernost**

Ukrepi, predlagani v tej reviziji, so bili skrbno ocenjeni v oceni učinka. Sorazmernost se odraža v ravni ukrepanja v nacionalnih pravnih sistemih. Za vsakega od petih specifičnih ciljev so pri tem ukrepu določene tri alternativne rešitve (od najmanj zahtevne do najbolj

¹⁸ [Spoštovanje temeljnih pravic v času kriz | Agencija Evropske unije za temeljne pravice \(europa.eu\)](#), 13. oktober 2022.

¹⁹ [Okvirni sklep 2009/948/PNZ.](#)

²⁰ Predlog Komisije za uredbo o prenosu postopkov v kazenskih zadevah (COM(2023) 185 final, 2023/0093 (COD)) je bil sprejet 5. aprila 2023.

²¹ Drug primer, v katerem je potrebno zaupanje, je, kadar se pristojni nacionalni organi pridružijo skupni preiskovalni skupini. Skupna preiskovalna skupina je oblika tesnega sodelovanja med pristojnimi pravosodnimi organi ter organi za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj dveh ali več držav članic za obravnavanje zapletenih in pogosto obsežnih čezmejnih primerov (na podlagi [Okvirnega sklepa Sveta z dne 13. junija 2002](#)). Ti primeri pogosto vključujejo ranljive žrtve iz več držav članic, kot so žrtve trgovine z ljudmi, žrtve spolnega izkoriščanja otrok ali žrtve najhujših mednarodnih kaznivih dejanj. Za to je potrebna visoka raven zaupanja, da bodo vsi partnerji ustrezno obravnavali žrtve, vpletene v preiskave, in da bodo njihove pravice spoštovane v vseh zadevnih državah. [Skupna preiskovalna skupina za domnevna najhujša mednarodna kazniva dejanja, storjena v Ukrajini](#) (v kateri sodeluje sedem držav članic), je nedavni primer, ki vključuje ukrajinske žrtve vojnih zločinov, ki so iz države pobegnile v različne države članice EU.

zahtevne za države članice). Sorazmernost vsakega od predlaganih ukrepov je bila skrbno ocenjena in preizkušena tudi v posvetovanjih z deležniki.

- **Izbira instrumenta**

Kot je določeno v členu 82(2) PDEU, lahko zakonodajalec EU ukrepa z direktivami. Direktiva je za vsako državo članico zavezujoča glede cilja, ki ga je treba doseči, izbiro oblike in metod pa prepušča nacionalnim organom.

3. REZULTATI NAKNADNIH OCEN, POSVETOVANJ Z DELEŽNIKI IN OCEN UČINKA

- **Posvetovanja z deležniki**

Komisija se je pri pripravi **ocene in ocene učinka direktive o pravicah žrtev** posvetovala s številnimi deležniki.

Decembra 2020 je Komisija na spletišču Povejte svoje mnenje²² objavila **časovni načrt ocene** za to pobudo. V okviru tega posvetovanja je prejela 56 odgovorov. Komisija je 28. junija 2022 sprejela **oceno direktive o pravicah žrtev**²³. Vanjo sta bila vključena podpora študija in zbiranje podatkov, ki sta vključevala **javno posvetovanje**²⁴. Komisija je v okviru javnega posvetovanja prejela 95 prispevkov, vključno z 20 dokumenti o stališčih.

Komisija je v okviru **ocene učinka revizije zakonodaje o pravicah žrtev** izvedla naslednja posvetovanja: **poziv k predložitvi dokazov**²⁵ (prejetih 53 odgovorov), **javno posvetovanje** (prejetih 72 odgovorov, vključno s 15 dokumenti o stališčih, od katerih je bil eden pozneje revidiran), **ciljno usmerjena posvetovanja s strokovnjaki držav članic, platformo za pravice žrtev in skupino strokovnjakov za kazensko pravo** ter široka posvetovanja v okviru **študije zunanjega izvajalca** v podporo oceni učinka o stroških in koristih možnosti politike.

Opravljen so bila posvetovanja z naslednjimi kategorijami deležnikov: (i) **strokovnjaki, ki delajo z žrtvami**, vključno s pravosodnimi organi v državah članicah, osrednjimi organi in organi za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj; (ii) **člani organizacij civilne družbe, ki delajo z žrtvami**, in sicer organizacij EU in nacionalnih organizacij za podporo žrtvam in služb za podporo žrtvam; (iii) **agencijami in mrežami EU**, vključno z Agencijo EU za pravosodno sodelovanje v kazenskih zadevah (Eurojust), Agencijo EU za sodelovanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj (Europol), Agencijo EU za usposabljanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj (CEPOL), Evropsko mrežo za pravice žrtev, mrežo nacionalnih kontaktnih točk EU za odškodnine, enotnimi kontaktnimi točkami za žrtve terorizma v državah članicah, Evropsko pravosodno mrežo v kazenskih zadevah, Agencijo EU za temeljne pravice (FRA) in Evropsko službo za zunanje delovanje; (iv) **mednarodnimi organizacijami**, kot je Svet Evrope; (v) **raziskovalnimi in akademskimi organizacijami** ter (vi) **javnostjo, vključno z žrtvami**.

- **Zbiranje in uporaba strokovnih mnenj**

²² [Podpora žrtvam kaznivih dejanj – ocena direktive o pravicah žrtev \(europa.eu\)](#).

²³ Delovni dokument služb Komisije, Ocena Direktive 2012/29/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 (SWD(2022) 180 final).

²⁴ [Podpora žrtvam kaznivih dejanj – ocena direktive o pravicah žrtev \(europa.eu\)](#).

²⁵ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13096-Criminal-justice-EU-rules-on-victims-rights-update-_sl

Ta predlog temelji na dokazih, zbranih v okviru ocene in ocene učinka direktive o pravicah žrtev.

Pri tej reviziji so bila upoštevana tudi številna **poročila in študije** o pravicah žrtev in izvajanju direktive o pravicah žrtev v državah članicah. Med njimi je več poročil o projektih, ki jih financira EU²⁶. Komisija je naročila tudi **analizo stroškov in koristi**, ki jo je izvedel zunanji izvajalec, da bi ocenila finančno izvedljivost glavnih možnosti.

Poleg tega je Komisija upoštevala **predhodno delo, ki ga je opravil Evropski parlament**. To je vključevalo študijo o izvajanju direktive o pravicah žrtev, ki jo je leta 2017 izvedla služba Evropskega parlamenta za raziskave²⁷, študijo o kazenskem procesnem pravu v EU, ki jo je naročil Odbor za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve (LIBE)²⁸, in resolucijo Parlamenta o minimalnih standardih na področju pravic, podpore in zaščite žrtev²⁹.

• Ocena učinka

Ocena učinka, priložena temu predlogu, temelji na ugotovitvah iz ocene, ki jo je izvedla Komisija.

Komisija je v oceni učinka proučila več zakonodajnih možnosti politike. Nezakonodajne možnosti so bile izključene, saj strategija EU o pravicah žrtev (2020–2025) že vključuje nezakonodajne ukrepe, ki jih je treba izvesti v prihodnjih letih, vendar je njihov pričakovani učinek vključen v osnovni scenarij.

S spremembami, ki so v oceni učinka predlagane v prednostnem svežnju možnosti politike, bodo doseženi naslednji rezultati:

- **učinkovitejši dostop do informacij**, zlasti z obveznostjo vzpostavitve telefonskih števil za pomoč žrtvam, ki vsem žrtvam, ki stopijo v stik z njimi, vključno s tistimi, ki ne prijavijo kaznivega dejanja, zagotavljajo informacije o njihovih pravicah;
- **zaščitni ukrepi, ki so boljše usklajeni s potrebami žrtev**, zlasti zaradi izboljšane individualne ocene potreb žrtev po zaščiti in razširjenega seznama zaščitnih ukrepov, ki bodo žrtvam na voljo po oceni, vključno z odredbami o zaščiti;
- **boljša podpora**, zlasti s pravico do brezplačne **psihološke podpore**, dokler je potrebna, **pravico do ciljno usmerjene večagencijske podpore za otroke, ki so žrtve**, in **pravicami invalidov**;
- učinkovitejše **sodelovanje žrtev v kazenskem postopku s pravico do upravne pomoči na sodišču** in **pravico do pravnega sredstva**;

²⁶ Glej poročilo VOCIARE ali poročilo Artemis. Primeri projektov so na voljo v Prilogi 1 k oceni učinka.

²⁷ Direktiva 2012/29/EU o pravicah žrtev – evropska ocena izvajanja. PE 611.022, december 2017, [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/611022/EPRS_STU\(2017\)611022_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/611022/EPRS_STU(2017)611022_EN.pdf).

²⁸ Kazensko procesno pravo v Evropski uniji – Primerjalna analiza izbranih glavnih razlik in njihovega vpliva na razvoj zakonodaje EU. PE 604.977, avgust 2018, [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2018/604977/IPOL_STU\(2018\)604977_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2018/604977/IPOL_STU(2018)604977_EN.pdf).

²⁹ Resolucija Evropskega parlamenta z dne 30. maja 2018 o izvajanju Direktive 2012/29/EU o določitvi minimalnih standardov na področju pravic, podpore in zaščite žrtev kaznivih dejanj (2016/2328(INI)).

- boljši **dostop do odškodnine** z (i) okrepitvijo pravic žrtev do pridobitve odločitve o odškodnini, katere plačilo se naloži storilcu kaznivega dejanja, med kazenskim postopkom in (ii) določitvijo obveznosti za državo, da žrtvam izplača odškodnino, katere plačilo se naloži storilcu kaznivega dejanja, pravočasno po izreku sodbe o odškodnini, pri čemer ima država možnost, da pozneje izterja povračilo od storilca kaznivega dejanja.

Kot je razvidno iz ocene učinka, so v vsaki državi članici **koristi, ki se pričakujejo od sprememb, predlaganih v tej reviziji, večje od pričakovanih stroškov.**

Razmerje med stroški in koristmi se med državami članicami razlikuje, pri čemer je v nekaterih višje (višji pozitivni učinek na porabljen euro), v nekaterih pa nižje (nižji pozitivni učinek na porabljen euro). Glavni razlog za take razlike so različna izhodišča držav članic. To vključuje zlasti raven prizadevanj (stroškov), ki so potrebna, da bi države članice dosegle rezultate predlaganih sprememb, razlike v stroških, povezanih s prenosom nekaterih ukrepov (npr. psihološka podpora), in različno število žrtev v državah članicah.

Ocena učinka jasno kaže, da bodo morale države članice izvesti nekatere začetne naložbe, vendar bodo predlagane spremembe omogočile boljše delovanje gospodarstev, odpornejše družbe in močnejše javne institucije. Žrtve kaznivih dejanj, ki prejmejo pravočasno podporo in zaščito, se lažje vključijo v družbo in hitreje vrnejo na delo ter so manj odvisne od sistemov zdravstvenega varstva. Take žrtve tudi raje prijavijo kaznivo dejanje in sodelujejo s pristojnimi organi. Zato bodo imele države članice zaradi predlaganih sprememb koristi od izboljšanih gospodarstev, bolj povezanih družb in močnejših pravosodnih sistemov.

Osnutek ocene učinka je bil Odboru za regulativni nadzor predložen 3. novembra, razprava o osnutku pa je potekala 30. novembra 2022. Ocena učinka je bila po predstavitvi nekoliko spremenjena, da bi natančneje odražala stroške izvajanja in metodologijo za ocenjevanje možnosti. Odbor je 1. decembra izdal pozitivno mnenje o osnutku brez pridržkov.

• **Primernost in poenostavitve ureditve**

Analiza v oceni učinka kaže, da bi moral sveženj prednostnih možnosti dolgoročno zmanjšati breme za države članice, čeprav se bodo nekateri stroški kratkoročno povečali. To povečanje bi se več kot izravnalo s pričakovanimi koristmi, ki jih prinaša sveženj možnosti.

Nekatere poenostavitve za nacionalne organe bodo izhajale iz različnih ukrepov, ki bodo povečali sodelovanje in usklajevanje med organi, ki se ukvarjajo z žrtvami, vključno s službami za podporo. To bo privedlo do učinkovitejše organizacije pravosodnih sistemov. Zlasti sedanje breme za policijo, ki izhaja iz obveznosti zagotavljanja popolnih informacij o pravicah žrtev v skladu s posebnimi potrebami posamezne žrtve, se bo delilo z drugimi (vključno z nevladnimi organizacijami in prostovoljci).

Ugotovljene so bile dodatne koristi za delovanje pravosodnih sistemov držav članic. Zlasti za službe, ki se ukvarjajo z državno odškodnino, se pričakuje, da bodo pri polnem izvajanju prednostne možnosti glede naložene odškodnine deležne precejšnje pomoči. Nadaljnje poenostavitve naj bi izhajale iz tega, da bodo vsa vprašanja v zvezi z odškodnino obravnavana v kazenskem postopku in ne v kazenskem in civilnem postopku. To bo zmanjšalo število civilnih zadev in povečalo učinkovitost sodnega sistema.

Platforma Pripravljeni na prihodnost je 5. decembra 2022 sprejela mnenje o reviziji pravnega reda o pravicah žrtev³⁰. Njeni predlogi so v skladu s tekočim delom na področju pravic žrtev in prednostnimi možnostmi politike v oceni učinka.

- **Temeljne pravice**

Predlog spoštuje temeljne pravice in upošteva načela, priznana v členu 6 Pogodbe o Evropski uniji in v Listini Evropske unije o temeljnih pravicah. Vse možnosti politike so bile namenjene zmanjšanju diskriminacije z zagotavljanjem enakega **dostopa do informacij, zaščite, podpore, sodnega varstva in odškodnine** ter ustreznih minimalnih standardov za vse žrtve kaznivih dejanj brez razlikovanja, pri čemer se ustrezno upoštevajo posebne potrebe žrtev.

Konkretno je bilo v zvezi z enakim **dostopom do informacij** o pravicah žrtev proučeno, kako zagotoviti boljši dostop do **žrtev v zaprtih ustanovah**. Spletno mesto (ki je sestavni del telefonske številke za pomoč žrtvam) bo izboljšalo dostop do informacij za žrtve, ki ne govorijo uradnega jezika države članice. Z izboljšanjem **ocen individualnih potreb** je mogoče bolje oceniti individualne potrebe žrtev, kar bo privedlo do **bolj enake in učinkovite zaščite** najranljivejših žrtev. Kar zadeva podporo žrtvam, pobuda med drugim predvideva **razširitev brezplačne psihološke podpore** na širšo skupino žrtev (trenutno je namenjena samo žrtvam terorizma). Poleg tega naj bi revizija vsem žrtvam kaznivih dejanj zagotovila **več pravic v celotnem kazenskem postopku, ne glede na njihov formalni status** stranke. Zato je verjetno, da bo možnost spremljanja med postopkom spodbudila vse žrtve, da uveljavljajo svoje pravice. Dodana je bila določba o pravicah invalidov, s katero so pravice iz tega predloga prilagojene njihovim posebnim potrebam. To bo invalidom omogočilo, da bodo lahko enako kot drugi uveljavljali pravice žrtev. Vse te spremembe so namenjene zmanjšanju neenakosti in naj bi pozitivno vplivale na temeljne pravice.

Poseganje v pravico do spoštovanja zasebnega in družinskega življenja (člen 7) ter v varstvo osebnih podatkov (člen 8) žrtve in storilca kaznivega dejanja je potrebno in sorazmerno za zagotovitev, da lahko žrtve učinkovito uveljavljajo svoje pravice do podpore in zaščite. Poleg tega predlog določa posebno obveznost, da se osebni podatki žrtev ne posredujejo organom, pristojnim za migracije. Ta zaščitni ukrep zagotavlja, da se informacije o žrtvi obdelujejo samo za namene direktive o pravicah žrtev. Zbiranje osebnih podatkov za statistične namene je potrebno, da se zagotovi učinkovitost ukrepov v tej reviziji in oblikuje politika pravic žrtev. Spoštovanje zasebnosti in družinskega življenja žrtev je dodatno okrepljeno z zagotovitvijo, da se po individualni oceni sprejmejo ustrezni zaščitni ukrepi proti storilcem kaznivih dejanj.

Temeljne pravice, kot so določene v Listini Evropske unije o temeljnih pravicah, vključujejo pravico do življenja (člen 2), pravico do osebne celovitosti (člen 3), pravico do zasebnega in družinskega življenja (člen 7), varstvo osebnih podatkov (člen 8), pravico do enakosti pred zakonom (člen 20), pravico do nediskriminacije (člen 21), pravice otroka (člen 24), vključenost invalidov (člen 26), pravico do socialne pomoči in zdravstvenega varstva (člen 35), pravico do dobrega upravljanja (člen 41) ter pravico do učinkovitega pravnega sredstva in nepristranskega sodišča (člen 47).

Predlog je bil ocenjen tudi **z vidika pravic storilcev kaznivih dejanj**, osumljencev in obdolžencev. Te vključujejo pravico do dostopa do sodnega varstva (člen 47), domnevo

³⁰

https://commission.europa.eu/system/files/2022-12/Final%20opinion%202022_SBGR3_07%20Revision%20of%20the%20victims%20rights%20acquis_rev.pdf

nedolžnosti (člen 48), pravico do obrambe ter načeli zakonitosti in sorazmernosti v kazenskem postopku (člen 49), pravico, da se za isto kaznivo dejanje kazensko ne preganja ali kaznuje dvakrat (člen 50), ter pravila EU o procesnih pravicah osumljencev in obdolžencev. Ugotovljeno je bilo, da možnosti niso vplivale na temeljne pravice storilcev kaznivih dejanj, osumljencev in obdolžencev.

Ta predlog poleg tega obravnava pravice invalidov in obveznosti iz Konvencije ZN o pravicah invalidov, katere pogodbenice so EU in vse države članice.

Predlog naj bi okrepil temeljne pravice žrtev. Kljub temu je pri nekaterih možnostih neposredni učinek na temeljne pravice izrazitejši kot pri drugih. Ker učinka ni mogoče količinsko opredeliti, je bila kot metodologija izbrana kvalitativna analiza. To se izvede z oceno stopnje, do katere lahko posamezna možnost izboljša stanje glede na osnovni scenarij.

4. PRORAČUNSKE POSLEDICE

Predlog ne vpliva na proračun EU.

5. DRUGI ELEMENTI

- **Načrti za izvedbo ter ureditev spremljanja, ocenjevanja in poročanja**

V skladu s členom 2 tega predloga morajo države članice sprejeti zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s to direktivo, najpozneje do [*dve leti po začetku veljavnosti Direktive*]. Izjema velja za uvedbo določb, potrebnih za uskladitev s členom 26b (o uporabi elektronskih komunikacijskih sredstev), ki bi jih bilo treba sprejeti in objaviti do [*štiri leta po začetku veljavnosti Direktive*]. Države članice morajo Komisiji sporočiti besedilo svojih predpisov.

Komisija bo z uporabo obstoječih mehanizmov iz sedanje direktive spremljala in ocenjevala učinek tega predloga. Poleg tega morajo države članice v skladu s členom 28 (Sporočanje podatkov in statistik) sprejeti potrebne ukrepe za vzpostavitev sistema za zbiranje, pripravo in razširjanje statističnih podatkov o žrtvah kaznivih dejanj. Te podatke morajo vsaka tri leta posredovati Komisiji (Eurostatu).

Komisija bo še naprej organizirala srečanja platforme EU za pravice žrtev o temah, povezanih s pravicami žrtev. Te izmenjave bodo prav tako prispevale k spremljanju in ocenjevanju.

Komisija mora Evropskemu parlamentu in Svetu do [*šest let po sprejetju*] predložiti poročilo o uporabi Direktive 2012/29/EU, kakor je bila spremenjena s to direktivo. V poročilu mora oceniti obseg, v katerem so države članice sprejele potrebne ukrepe za uskladitev s to direktivo, vključno s tehničnim izvajanjem.

- **Obrazložitevni dokumenti (za direktive)**

Za zagotovitev pravilnega izvajanja te direktive je potreben obrazložitevni dokument (npr. v obliki korelacijskih tabel), kot zahteva sodba Sodišča Evropske unije v zadevi C-543/17³¹. Zakonodaja, ki prenaša direktivo o pravicah žrtev, je redko omejena na eno samo pravno besedilo, saj so določbe pogosto vključene v različne nacionalne instrumente. Zato morajo države članice Komisiji predložiti obrazložitevni dokument z besedilom predpisov, sprejetih za prenos te direktive.

³¹ Sodba Sodišča (veliki senat) z dne 8. julija 2019, Evropska komisija/Kraljevina Belgija, C-543/17.

- **Natančnejša pojasnitev posameznih določb predloga**

Spremembe direktive o pravicah žrtev so usmerjene v določbe, katerih cilj je: boljši dostop žrtev do informacij in prijavljanja kaznivih dejanj, lažji dostop do specialistične podpore za ranljive žrtve, vključno z otroki, boljši dostop do sodnega varstva za žrtve, ki so invalidi, učinkovitejše sodelovanje žrtev v kazenskem postopku, boljši dostop do odškodnine za žrtve, boljša usklajenost ukrepov za zaščito žrtev s potrebami žrtev, uporaba elektronskih komunikacijskih sredstev in posebne obveznosti v zvezi z žrtvami nasilja nad ženskami in nasilja v družini.

- (a) Določbe za izboljšanje dostopa žrtev do informacij in prijavljanja kaznivih dejanj (členi 3a, 5a in 26a)

V skladu s členom 4 direktive o pravicah žrtev imajo žrtve **od prvega stika s pristojnimi organi**, običajno s policijo, pravico, da se jim zagotovijo informacije o njihovih pravicah. Kljub temu ne stopijo vse žrtve v stik s pristojnimi organi. Kot je poudarjeno v poročilu Agencije za temeljne pravice iz leta 2021³², **žrtve v večini primerov ne prijavijo kaznivega dejanja. Te žrtve nimajo dostopa do informacij**, vključno z informacijami o njihovih pravicah do podpore in zaščite, ne glede na to, ali kaznivo dejanje prijavijo ali ne.

Čeprav direktiva o pravicah žrtev zahteva, da se informacije žrtvam zagotovijo v skladu s pravico razumeti in biti razumljen (člen 3 direktive o pravicah žrtev), je bilo v oceni ugotovljeno, da pristojni organi v praksi pogosto uporabljajo jezik, ki ni prilagojen potrebam žrtev³³. To velja za invalide, osebe, ki ne govorijo nacionalnega jezika, otroke in starejše. Ker do prvega stika s pristojnimi organi pogosto pride na kraju izvršitve kaznivega dejanja, osebe, ki so takoj po kaznivem dejanju v šoku, ne morejo razumeti informacij, ki jih prejmejo.

V skladu s členom 6 direktive o pravicah žrtev bi morale žrtve **od pristojnih organov** prejeti tudi **nadaljnje informacije** o različnih fazah kazenskega postopka, njihovi vlogi in položaju storilca kaznivega dejanja (npr. o izpustitvi iz pripora). Vendar je velik delež deležnikov, s katerimi so bila v okviru ocene opravljena posvetovanja, menil, da žrtve ne uživajo v celoti svojih pravic do obveščenosti od prvega stika s pristojnim organom v skladu z direktivo o pravicah žrtev, kar bi bilo treba izboljšati.

Celovitejše sredstvo komuniciranja z žrtvami, ki upošteva kompleksnost potreb žrtev v zvezi z njihovo pravico do dostopa do informacij, še vedno ni na voljo v vseh državah članicah. Veliko žrtev se še vedno ne more obrniti na telefonsko številko za pomoč žrtvam s klicem na številko 116 006³⁴. Te telefonske številke za pomoč bi morale žrtvam kadar koli zagotoviti informacije, ki jih potrebujejo. Žrtve bi morale imeti možnost, da prosto spregovorijo o svojih izkušnjah in da so po potrebi napotene na policijo ali druge službe. Še manj žrtev lahko uporablja naprednejše telefonske številke za pomoč, ki imajo celovito

³² [Raziskava Agencije Evropske unije za temeljne pravice o kriminalu, varnosti in pravicah žrtev](#), februar 2021.

³³ V več državah članicah (vključno z Bolgarijo, Portugalsko, Romunijo in Slovaško) so na primer pisne informacije, ki jih zagotovijo organi, kopija nacionalnih določb o pravicah žrtev.

³⁴ Vzpostavljena z Odločbo Komisije z dne 30. novembra 2009 o spremembi Odločbe 2007/116/ES glede uvedbe dodatnih rezerviranih števil, ki se začnejo z „116“. Uporaba rezerviranih števil ni obvezna, vendar je priporočena. Za uporabo števil morajo biti izpolnjeni nekateri pogoji. Telefonska številka za pomoč 116 006 mora žrtvam zagotavljati informacije o njihovih pravicah in svetovanje ter jih (po potrebi) napotiti na policijo in druge službe.

spletno mesto in poleg telefonskih klicev omogočajo tudi vzpostavitev stika prek spletnega klepeta in po elektronski pošti³⁵.

Za odpravo ugotovljenih težav v zvezi z dostopom žrtev do informacij je v tej reviziji predlagan sklop ukrepov, zlasti obveznost držav članic, da zagotovijo **telefonske številke za pomoč žrtvam** (člen 3a). Telefonska številka za pomoč žrtvam bo **uporabljala telefonsko številko EU 116 006** in spletno mesto z **najsodobnejšo tehnologijo**, da bi omogočila optimalen dostop v najpogostejših jezikih in za invalide. Za vse žrtve vseh kaznivih dejanj bo prva kontaktna točka, zagotavljala jim bo čustveno podporo in jih po potrebi napotila na specialistične službe za podporo.

Predlagana revizija je v skladu z drugimi telefonskimi številkami za pomoč, ki uporabljajo rezervirane številke EU, ki se začnejo z 116, kot sta številka za prijavo pogrešanih otrok (116 000) in številka za žrtve nasilja na podlagi spola (116 116). Predlog je tudi v skladu s strategijo Komisije za boljši internet za otroke³⁶. Podpira mrežo centrov za varnejši internet, ki vključuje telefonske številke za pomoč otrokom, staršem in skrbnikom v zvezi s spletnimi vprašanji (kot sta spletno nasilje in kibernetško nadlegovanje) ter telefonske številke za prijavo posnetkov zlorabe otrok na spletu. Predlog je prav tako v skladu s politiko Komisije, katere cilj je zagotoviti, da je številka 116 111 namenjena pomoči v zvezi s kibernetškim nadlegovanjem.

Za zagotovitev, da žrtve prejmejo celovite in vključujoče informacije, predlog zavezuje države članice, da določijo posebne postopke v obliki **protokolov**. Člen 26a zahteva, da se taki protokoli določijo v sodelovanju z organi za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj, pravosodnimi organi (tožilci in sodniki) ter organizacijami za podporo. Protokoli bodo vsebovali navodila za različne partnerje, kako zagotoviti, da žrtve prejmejo informacije, ki so prilagojene njihovim individualnim potrebam in pomembne za določen del postopka.

Revizija določa tudi obveznost zagotovitve, da lahko žrtve **kaznivo dejanje prijavijo** z uporabo **informacijskih in komunikacijskih tehnologij** (člen 5a(1)). Prijavljanje kaznivih dejanj bo lažje tudi za pridržane osebe (podrobnosti bodo navedene v protokolih, določenih v usklajevanju in sodelovanju med organi za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj, pravosodnimi organi (tožilci in sodniki) ter organizacijami za podporo (člen 26a)).

Kazniva dejanja bodo lažje prijavili tudi migranti brez urejenega statusa. Člen 5a(5) predloga določa, da pristojni organi, ki pridejo v stik z žrtvijo, ki prijavi kaznivo dejanje, **ne smejo osebnih podatkov, ki se nanašajo na status prebivanja žrtve, posredovati organom, pristojnim za migracije, če so bili ti podatki zbrani na podlagi prijave kaznivega dejanja, vsaj do zaključka prve individualne ocene** iz člena 22 direktive o pravicah žrtev. V zvezi s tem je treba opozoriti, da prijava kaznivega dejanja in sodelovanje v kazenskem postopku v skladu z Direktivo 2012/29/EU ne ustvarjata nobenih pravic v zvezi s statusom prebivanja žrtve niti nimata odločilnega učinka pri določanju njenega statusa prebivanja. Poleg tega morajo ustrezni organi migrante brez urejenega statusa, ki so žrtve trgovine z ljudmi ali predmet dejanj omogočanja nezakonitega priseljevanja in sodelujejo s pristojnimi organi, obvestiti o njihovih pravicah in možnostih v skladu z direktivo o dovoljenju za prebivanje. Te možnosti vključujejo zlasti odobritev obdobja za razmislek za odločitev o sodelovanju v preiskavi in izdajo dovoljenja za prebivanje.

³⁵ Med najboljšimi primeri so naslednje telefonske številke za pomoč: [irska](#), [estonska](#), [hrvaška](#), [latvijska](#) in [švedska](#).

³⁶ COM(2022) 212 final z dne 11. maja 2022.

- (b) Določbe za lažji dostop do specialistične podpore za ranljive žrtve, vključno z otroki (člen 9(1), člen 9a in člen 24)

Člena 8 in 9 direktive o pravicah žrtev določata pravico do brezplačne specializirane, ciljno usmerjene in celovite podpore žrtvam s posebnimi potrebami, vključno s psihološko podporo, če je na voljo. Vendar je ocena pokazala, da ranljive žrtve, vključno z otroki, pogosto niso deležne učinkovite podpore³⁷.

Pomanjkanje pristopa, ki je prilagojen otrokom, je še vedno težava v več državah članicah³⁸. Ocena je pokazala, da ni skupnega razumevanja o tem, katera ciljno usmerjena in celovita podpora je potrebna za ranljive žrtve, zlasti otroke. Zato niso vsi otroci v EU deležni visokokakovostne specialistične podpore. Celovita strategija EU o otrokovih pravicah (2021–2024)³⁹ določa, da morajo biti sodni postopki prilagojeni starosti in potrebam otrok, spoštovati vse njihove pravice in upoštevati otrokovo korist. Model Barnahus je trenutno najnaprednejši primer otrokom prijaznega pristopa k pravosodju⁴⁰. Ta revizija od držav članic sicer ne zahteva, da sledijo modelu Barnahus, vendar temelji na njegovih načelih. Za rešitev težave se v novem členu 9a zahteva, da države članice **zagotovijo ciljno usmerjen večagencijski pristop k podpori in zaščiti otrok, ki so žrtve**. Ta pristop bi moral temeljiti na celovitem in usklajenem zagotavljanju storitev v istih prostorih. To je glavni dodatek k otrokom prijaznim ukrepom, ki so že vključeni v direktivo o pravicah žrtev (kot so videoposnetek pričevanj, izogibanje vidnemu stiku, razgovori, ki so prilagojeni otrokom in jih vodi ista oseba). V skladu s to revizijo morajo države članice zagotoviti tudi, da je tak ciljno usmerjen in celovit večagencijski pristop na voljo vsem otrokom žrtvam, ki ga potrebujejo.

V oceni je bilo tudi poudarjeno, **da v skoraj polovici držav članic brezplačna psihološka podpora žrtvam ni vedno na voljo**⁴¹. Žrtve morajo psihološko podporo po prvih srečanjih pogosto plačati. To je zlasti problematično za ranljive žrtve, ki si plačila podpore običajno ne morejo privoščiti. Učinki kaznivega dejanja so lahko dolgotrajni, poslabšuje pa jih več dejavnikov, kot so teža kaznivega dejanja, osebni položaj žrtve in morebitna predhodna viktimizacija⁴². Kot je poudarjeno v poročilu Agencije Evropske unije za temeljne pravice iz leta 2019 (str. II), žrtve nasilnih kaznivih dejanj zato ne bodo mogle imeti pomembne vloge v kazenskem postopku, če ne bodo **prejele strokovne in opolnomočujoče psihološke podpore**.

Za rešitev težave se v členu 9(1) revizije predlaga, da specialistične storitve za podporo vključujejo **brezplačno psihološko podporo, dokler je potrebna**, za vse ranljive žrtve, ki potrebujejo tako podporo, tj. kadar individualna ocena pokaže tako potrebo. Vse žrtve bodo še naprej deležne čustvene in psihološke podpore, ki jim je pogosto na voljo kratkoročno po

³⁷ Približno polovica deležnikov meni, da žrtve s posebnimi potrebami ne prejmejo zadostne podpore.

³⁸ Med posvetovanji je več držav članic, vključno z BE, BG, DE, EL, LT in PT, poročalo o številnih težavah, povezanih z videoposnetki otrok za pridobivanje dokazov, otrokom prijaznim sodelovanjem v sodnih postopkih in individualnimi pristopi za najranljivejše otroke.

³⁹ COM(2021) 142 final z dne 24. marca 2021.

⁴⁰ [About Barnahus – Barnahus](#) – otrokom prijazen urad, kjer pod eno streho sodelujejo organi za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj, kazensko pravosodje, službe za zaščito otrok ter zdravstveno osebje in strokovnjaki s področja duševnega zdravja, ki skupaj ocenijo položaj otroka ter odločajo o nadaljnjih ukrepih.

⁴¹ AT, CY, CZ, DE, EE, IE, LT, LV, MT, NL, PT, SI.

⁴² Psihološke posledice kaznivega dejanja lahko vključujejo tesnobo, depresijo, krivdo, sram, samodestruktivno vedenje in nezmožnost racionalnega ravnanja ali razmišljanja; glej [Psychological Reactions of Victims of Violent Crime \(Psihološki odzivi žrtev nasilnih kaznivih dejanj\)](#), Cambridge University Press, 2018.

kaznivem dejanju, vendar bodo imele žrtve s posebnimi potrebami lažji dostop do take psihološke podpore, ki bi jim morala biti na voljo ne le kratkoročno po kaznivem dejanju, temveč tudi dolgoročno (dokler je potrebno).

Oba predlagana ukrepa zahtevata nacionalno usklajevanje med službami za podporo, organi za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj ter pravosodnimi organi, kot je določeno v protokolih (člen 26a).

Dostop žrtev do storitev za podporo bo okrepljen z zahtevo, da službe za podporo žrtvam v času kriz ostanejo operativne – v skladu z izkušnjami, pridobljenimi med pandemijo COVID-19. To bo doseženo tako, da se členu 8 direktive o pravicah žrtev doda odstavek. Žrtve bodo lahko deležne tudi lažjih napotitev na službe za podporo žrtvam (spremembe člena 8).

Predlagani ukrepi pojasnjujejo obseg podpore za najranljivejše žrtve, vključno z otroki. Poleg tega izboljšujejo zaupanje v nacionalne pravosodne sisteme in pravosodne sisteme drugih držav članic.

(c) Določbe, ki žrtvam zagotavljajo učinkovitejši dostop do sodnega varstva (člena 10a in 10b)

V skladu z direktivo o pravicah žrtev so med glavnimi pravicami, ki olajšujejo sodelovanje žrtev v kazenskem postopku, pravica do zaslišanja (člen 10), pravice v primeru odločitve, da se pregon ne izvede (člen 11), pravica do pravne pomoči (člen 13) in sklop pravic, namenjenih zaščiti žrtev pred sekundarno in ponovno viktimizacijo med postopkom (členi 18 do 24 direktive o pravicah žrtev). V oceni in posvetovanjih je bilo poudarjeno, da je sodelovanje žrtev v kazenskem postopku težavno ali celo nemogoče, če nimajo **ustreznega spremstva in svetovanja. Svetovanje odvetnika**, ki žrtev zastopa na sodišču, zajema večino vprašanj, zlasti pravne vidike. Vendar nimajo vse žrtve pravice do odvetnika. Osebam z nezadostnimi sredstvi se lahko odobri pravna pomoč, ki se določi na podlagi ocene materialnega položaja, ki je v nekaterih državah članicah še posebej stroga. Poleg tega se lahko pravna pomoč odobri osebam, ki so žrtve nekaterih vrst kaznivih dejanj, vendar le, če so stranke v kazenskem postopku (člen 13 direktive o pravicah žrtev). Zato je bistveno, da imajo žrtve tudi pravico, da jih **spremlja oseba, ki ni odvetnik** in ki lahko žrtvi vsaj svetuje o njeni vlogi in pravicah v postopku ter nudi čustveno podporo. Tako pravico določa člen 20 direktive o pravicah žrtev, vendar je omejen na fazo preiskave (pred sojenjem).

V zvezi s tem je bistveno zagotoviti, da imajo vse žrtve v EU vsaj **pravico do pomoči** med sojenjem in do ustreznih informacij, ki jih zagotovi osebje sodišča⁴³.

Ocena kot še eno veliko težavo pri sodelovanju žrtev v kazenskem postopku kaže, da **žrtve** v nekaterih državah članicah **nimajo pravnega statusa stranke v kazenskem postopku**⁴⁴. Direktiva o pravicah žrtev to prepušča nacionalnemu pravu, tako da se procesno upravičenje žrtev med državami članicami razlikuje (stranka, pomožni tožilec, civilna stranka ali priča s pravico do zaslišanja). Poleg tega žrtve pogosto **nimajo pravnih sredstev za izpodbijanje odločitev**, ki jih neposredno zadevajo⁴⁵. Posledica tega je dejanska kršitev pravice žrtev do dostopa do sodnega varstva.

⁴³ Obstajajo dobre prakse. Na Irskem na primer [V-SAC](#) (*Victim Support at Court*) z usposobljenimi prostovoljci več kot tisoč žrtvam na leto zagotavlja podporo na sodišču.

⁴⁴ Vsaj v osmih državah članicah: CY, EE, EL, FR, IE, MT, NL, RO.

⁴⁵ V 13 državah članicah žrtve nimajo ustreznih pravnih sredstev za izpodbijanje odločitev, ki jih neposredno zadevajo (BE, DE, FR, HU, IE, LT, LU, LV, MT, NL, RO, SE, SK). To je večinoma povezano s pomanjkanjem procesnega upravičenja kot stranke v postopku.

Za zagotovitev učinkovitejšega sodelovanja žrtev v kazenskem postopku se s to revizijo predlaga, da se v **novem členu 10a določi pravica do pomoči na sodišču**.

S to revizijo se predlaga tudi vzpostavitev pravice žrtev do **izpodbijanja odločitev, ki so sprejete med sodnim postopkom in zadevajo nekatere pravice žrtev iz te direktive**, kot sta pravica do posebnih zaščitnih ukrepov za žrtve s posebnimi potrebami in pravica do prevajanja med sodno obravnavo. Države članice bi morale zagotoviti, da lahko žrtve izpodbijajo te odločitve ne glede na svoj status v kazenskem postopku in v skladu z načelom sodnega nadzora (člen 10b).

Posledično se bodo izboljšale izkušnje žrtev s kazenskopravnim sistemom in povečalo njihovo zaupanje vanj. To bo pripomoglo k temu, da bodo njihovi glasovi slišani ter se bodo izboljšala njihova pričevanja in sodelovanje, kar bo povečalo uspešnost pravosodnih sistemov.

(d) Določbe, ki žrtvam zagotavljajo učinkovitejši dostop do odškodnine

Kot je poudarjeno v strategiji EU o pravicah žrtev, je v več državah članicah dostop žrtev do odškodnine od storilca kaznivega dejanja in države še vedno težaven. Težava se nanaša tako na domače kot čezmejne primere. V skladu s členom 16 direktive o pravicah žrtev imajo vse žrtve pravico, da med kazenskim postopkom pridobijo **odločitev o odškodnini, katere plačilo se naloži storilcu kaznivega dejanja**, razen če nacionalno pravo določa, da se takšna odločitev sprejme v drugem pravnem postopku. Kot je razvidno iz poročila Milquet in je bilo potrjeno v oceni, je ta pravica pogosto neučinkovita⁴⁶, saj se v nekaterih državah članicah v kazenskem postopku pogosto ne odloča o odškodnini⁴⁷. Poleg tega tudi po kazenskem postopku, v katerem je bila izrečena sodba, s katero je bila storilcu naložena obveznost, da plača odškodnino, žrtev pogosto ne prejme odškodnine, ker je težko storilca kaznivega dejanja pripraviti do plačila. Ker žrtve nimajo učinkovitega dostopa do odškodnine od storilca v kazenskem postopku, se morajo posluževati zapletenih in dolgotrajnih civilnih postopkov. V nekaterih primerih morajo zaprositi tudi za državno odškodnino v skladu z nacionalnimi pravili o državni odškodnini⁴⁸. Težava se nanaša tako na domače kot čezmejne primere.

Da bi se žrtvam olajšal dostop do odškodnine, katere plačilo se naloži storilcu kaznivega dejanja, se v tej reviziji predlaga, da se žrtvam zagotovi **pravica do pridobitve odločitve o odškodnini, katere plačilo se naloži storilcu kaznivega dejanja, le med kazenskim postopkom**. Zato bi bilo treba črtati sedanjo izjemo iz člena 16 direktive o pravicah žrtev, po kateri lahko nacionalno pravo določa, da se takšna odločitev sprejme v drugem pravnem postopku. Poleg tega Komisija predlaga, da bi **države članice morale** žrtvi takoj po izreku sodbe **izplačati odškodnino, katere plačilo se naloži storilcu kaznivega dejanja**, in nato od njega zahtevati povračilo odškodnine (**novi člen 16, odstavek 2**).

Pričakuje se, da bodo ti predlogi znatno izboljšali standarde žrtev glede odškodnine od storilca kaznivega dejanja v domačih in čezmejnih primerih. S tem bodo v veliki meri zmanjšali število primerov, v katerih žrtve zahtevajo državno odškodnino. Razlog za to je, da se državna odškodnina v večini primerov dodeli le, če žrtve niso prejele odškodnine od storilca kaznivega dejanja.

⁴⁶ Večina deležnikov, s katerimi so bila opravljena posvetovanja, meni, da je pravica žrtev do odškodnine od storilca neučinkovita in bi jo bilo treba okrepiti.

⁴⁷ Glej zlasti prakso sodnikov v CZ, SK in AU.

⁴⁸ Direktiva Sveta 2004/80/ES z dne 29. aprila 2004 o odškodnini žrtvam kaznivih dejanj zahteva, da države članice zagotovijo dostop do odškodnine žrtvam nasilnih in naklepnih kaznivih dejanj, tudi v čezmejnih primerih. Pogoji za tak dostop do odškodnine so prepuščeni nacionalnim postopkom.

- (e) Določbe za boljšo usklajenost ukrepov za zaščito žrtev s potrebami žrtev, da se zagotovi varnost ranljivih žrtev (člena 22 in 23)

Člen 22 direktive o pravicah žrtev določa pravico žrtve do pravočasne in individualne ocene njenih potreb po zaščiti. Namen je ugotoviti, ali je žrtev kakor koli še posebej izpostavljena sekundarni viktimizaciji (škoda zaradi kazenskega postopka) in ponovni viktimizaciji, ustrahovanju in/ali maščevanju (škoda zaradi storilca), da se lahko uporabijo ustrezni zaščitni ukrepi. Ti zaščitni ukrepi so določeni v členu 23 direktive o pravicah žrtev. **Pogoji za individualno oceno so prepuščeni nacionalni zakonodaji.** V skladu z oceno je pravica do individualne ocene eden najpomembnejših dosežkov direktive o pravicah žrtev. Vendar v praksi njeno kakovost pogosto ovirajo naslednje tri ugotovljene pomanjkljivosti:

- ocena poteka prepozno v postopku,
- ocena **ne vključuje psihologov in služb za podporo žrtvam**, ki imajo strokovno znanje za oceno psihološkega stanja posamezne žrtve,
- ocena **zanemarja tveganja, ki jih predstavlja storilec kaznivega dejanja**, ki lahko poseduje orožje in zlorablja droge ali alkohol.

Individualne ocene potreb žrtev je treba izvesti pravilno, da se zagotovi ustrezna zaščita žrtev. Brez teh ocen žrtve ne morejo biti deležne posebnih zaščitnih ukrepov iz člena 23 direktive o pravicah žrtev. Ti ukrepi vključujejo posebne tehnike zaslišanja, izogibanje vidnemu stiku s storilcem in možnost, da je žrtev lahko zaslišana, ne da bi bila prisotna v sodni dvorani. Ne vključujejo pa ukrepov fizične zaščite pred storilcem kaznivega dejanja (kot so odredbe o zaščiti), čeprav pravice žrtev do zaščite v skladu z direktivo o pravicah žrtev vključujejo zaščito pred sekundarno in ponovno viktimizacijo. Ocena in posvetovanja kažejo, da ta vrzel v direktivi o pravicah žrtev ni bila zapolnjena z nacionalno zakonodajo in prakso. Več deležnikov, s katerimi so bila v okviru ocene opravljena posvetovanja, je menilo, da **pravica žrtev do zaščite ni splošno dostopna in bi jo bilo treba okrepiti.**

S to revizijo se zagotavljajo ciljno usmerjene spremembe ocene individualnih potreb žrtev (s spremembami sedanjega člena 22) z dodajanjem naslednjih elementov:

- izvajanje ocene ob prvem stiku s pristojnimi organi,
- ocena vključuje službe za podporo, organe za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj ter sodstvo – v protokolih, ki bodo določeni v skladu z novim členom 26a, bodo opredeljeni praktični ukrepi za vzpostavitev tega sodelovanja v državah članicah,
- ocenjevanje tveganj, ki jih predstavlja storilec (kot sta zloraba alkohola ali posedovanje orožja),
- vključitev ocene individualnih potreb po podpori.

Poleg tega bo ta revizija **okrepila uporabo zaščitnih ukrepov za fizično zaščito žrtev**, kot so odredbe o zaščiti, in sicer z vključitvijo ukrepov fizične zaščite na seznam posebnih zaščitnih ukrepov, ki so trenutno določeni v členu 23 direktive o pravicah žrtev. Ta predlog bo prispeval k ozaveščanju o razpoložljivih nacionalnih zaščitnih ukrepih, vključno z odredbami o zaščiti. Njegov namen je tudi poenostaviti njihovo trenutno uporabo.

Na splošno bodo ukrepi, predlagani v tej reviziji v zvezi z bolj ciljno usmerjenimi individualnimi ocenami, koristili vsem žrtvam, saj bodo zagotovili, da bo potreba po zaščitnih ukrepih dobro ocenjena. Cilj tega predloga je tudi olajšati vzajemno priznavanje evropskih odredb o zaščiti z izboljšanjem njihove uporabe na nacionalni ravni.

(f) Uporaba elektronskih komunikacij (člen 26b)

Od sprejetja Direktive je prišlo do velikega tehnološkega razvoja (**digitalizacija**). Žrtve v EU še vedno ne morejo izkoristiti potenciala novih tehnologij, saj jim niso na voljo ustrezna digitalna orodja za izboljšanje njihovega dostopa do sodnega varstva, kot je možnost prijave kaznivih dejanj prek spleta ali možnost spletnega dostopa do svojih spisov⁴⁹.

Komisija za odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti predlaga ukrepe za uporabo elektronskih komunikacij (**novi člen 26b**). Države članice bodo morale žrtvam zlasti omogočiti, da svojo pravico do obveščenosti in pravico do dostopa do sodnega varstva uveljavljajo z uporabo elektronskih komunikacij. Predlagani ukrepi so v skladu s politiko Komisije o digitalizaciji, vključno z njenim predlogom o digitalizaciji pravosodja.

(g) Pravice žrtev, ki so invalidi (člen 26c)

Ocena je pokazala, da invalidi še vedno ne morejo v celoti izkoristiti svojih pravic, ki jih imajo kot žrtve kaznivih dejanj. V zadnjih desetih letih od sprejetja Direktive je prišlo do pomembnega razvoja pri zagotavljanju dostopnosti proizvodov in storitev za invalide. Komisija je zlasti leta 2019 sprejela Direktivo (EU) 2019/882 o zahtevah glede dostopnosti za proizvode in storitve⁵⁰. Komisija z revizijo direktive o pravicah žrtev priznava ta razvoj in predlaga lažji dostop do sodnega varstva za žrtve, ki so invalidi. Komisija predlaga, da se doda posebna horizontalna določba o pravicah žrtev, ki so invalidi, da se jim zagotovi dostopnost storitev in zaščitnih ukrepov ter skladnost digitalnih komunikacijskih sredstev z zahtevami iz Priloge I k direktivi o zahtevah glede dostopnosti za proizvode in storitve (novi člen 26c).

(h) Pravica žrtev do pravnih sredstev (člen 26d)

Direktiva o pravicah žrtev trenutno ne vsebuje določbe o pravnih sredstvih za žrtve kaznivih dejanj, katerih pravice iz te direktive so bile kršene. Taka pravica izhaja iz načela učinkovitosti prava Unije, ki od držav članic zahteva, da uvedejo ustrezna in učinkovita pravna sredstva v primeru kršitve pravice, ki jo posameznikom podeljuje pravo Unije. Odsotnost takega pravila in potreba po njegovi uvedbi sta bila poudarjena v poročilih Agencije Evropske unije za temeljne pravice. Poleg tega je Svet Evrope marca 2023 sprejel Priporočilo o pravicah, storitvah in podpori za žrtve kaznivih dejanj⁵¹, ki žrtvam zagotavlja pravico do pravnega sredstva.

Komisija za rešitev težave predlaga, da se v novi člen 26d doda določba o pravnih sredstvih žrtev za kršitve njihovih pravic iz te direktive. Ta določba je podobna določbam iz predpisov EU o pravicah osumljencev in obdolžencev. To zapolnjuje sedanjo vrzel in zagotavlja potrebno ravnovesje med pravicami osumljencev in obdolžencev ter pravicami žrtev.

(i) Posebne obveznosti v zvezi z žrtvami nasilja nad ženskami in nasilja v družini (člen 27a)

Komisija predlaga uvedbo določbe, ki pojasnjuje povezavo med predlogom o reviziji direktive o pravicah žrtev in zakonodajnim predlogom o nasilju nad ženskami in nasilju v družini. V skladu s to določbo morajo države članice izvajati ukrepe iz direktive o pravicah žrtev ne glede na obveznosti iz drugega predloga. Cilj te določbe je zagotoviti, da države

⁴⁹ Glej oceno učinka, priloženo predlogu Komisije o digitalizaciji pravosodja (SWD(2021) 392 final).

⁵⁰ Direktiva (EU) 2019/882 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o zahtevah glede dostopnosti za proizvode in storitve.

⁵¹ Priporočilo Odbora ministrov državam članicam Sveta Evrope o pravicah, storitvah in podpori za žrtve kaznivih dejanj, CM/Rec(2023)2, sprejeto 15. marca 2023.

članice v celoti prenesejo obe direktivi in posebno pozornost namenijo prenosu bolj specifičnih pravil o žrtvah nasilja nad ženskami in nasilja v družini. Za tovrstne žrtve se bodo uporabljali ukrepi iz obeh predlogov.

(j) Zahteva po zbiranju podatkov o pravicah žrtev vsaka tri leta (člen 28)

Člen 28 določa, da morajo države članice vsaka tri leta Komisiji sporočiti podatke o tem, kako so žrtve dostopale do pravic, določenih v direktivi o pravicah žrtev.

Vendar je ocena Direktive pokazala, da še vedno obstajajo velike vrzeli pri zbiranju podatkov. Podatki, ki jih zbirajo države članice, zlasti niso izčrpní in pogosto niso primerljivi. Zato Komisija s spremembo člena 28 predlaga, da države članice vzpostavijo sistem za zbiranje, pripravo in razširjanje statističnih podatkov o žrtvah kaznivih dejanj. Statistični podatki bi morali vključevati podatke, pomembne za uporabo nacionalnih postopkov v zvezi z žrtvami kaznivih dejanj, vključno z naslednjim minimalnim sklopom kazalnikov: število in vrsta prijavljenih kaznivih dejanj, starost in spol žrtev. Podatki bi morali vključevati tudi aktualne informacije o tem, kako žrtve dostopajo do pravic iz Direktive.

Komisija bo države članice podpirala pri zbiranju podatkov, vključno s pripravo skupnih standardov, razčlenitve in oblik poročanja. Države članice morajo podatke vsaka tri leta posredovati Komisiji (Eurostatu). Predlog za revizijo direktive o pravicah žrtev priznava tudi vlogo, ki jo ima Agencija za temeljne pravice pri pomoči Komisiji in državam članicam pri zbiranju in analizi podatkov o tem, kako so žrtve v zadnjih desetih letih od sprejetja Direktive dostopale do svojih pravic, določenih v Direktivi. Cilj, da se določi o zbiranju podatkov doda vloga Agencije za temeljne pravice, je zagotoviti, da bo Agencija lahko nadaljevala svoje kakovostno delo in še naprej pomagala Komisiji in državam članicam pri tej nalogi.

Pričakuje se, da bo ta ukrep izboljšal popolnost, doslednost in primerljivost podatkov o žrtvah kaznivih dejanj po različnih referenčnih obdobjih in državah članicah. Izboljšal bo tudi zbiranje podatkov na ravni EU. Da države članice ne bi bile obremenjene z zbiranjem podatkov, se bo posredovanje zbranih podatkov Komisiji (Eurostatu) zahtevalo vsaka tri leta.

Predlog

DIREKTIVA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA**o spremembi Direktive 2012/29/EU o določitvi minimalnih standardov na področju pravic, podpore in zaščite žrtev kaznivih dejanj ter o nadomestitvi Okvirnega sklepa Sveta 2001/220/PNZ**

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 82(2)(c) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora⁵²,

ob upoštevanju mnenja Odbora regij⁵³,

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Za zagotovitev, da žrtve kaznivih dejanj prejmejo ustrezne informacije, podporo in zaščito ter da lahko sodelujejo v kazenskem postopku, je Unija sprejela Direktivo 2012/29/EU Evropskega parlamenta in Sveta⁵⁴.
- (2) Komisija je ocenila, kako so žrtve dostopale do svojih pravic iz Direktive 2012/29/EU Evropskega parlamenta in Sveta, in svoje rezultate objavila v poročilu o oceni⁵⁵. Ocena kaže, da Direktiva 2012/29/EU sicer na splošno prinaša pričakovane koristi in pozitivno vpliva na pravice žrtev, vendar so določene težave v zvezi s pravicami žrtev iz Direktive še vedno prisotne. Ugotovljene pomanjkljivosti vključujejo nezadostno možnost uveljavljanja pravic žrtev do dostopa do informacij, do podpore in zaščite v skladu z individualnimi potrebami posamezne žrtve, do sodelovanja v kazenskem postopku in do pridobitve odločitve o odškodnini, katere plačilo se naloži storilcu kaznivega dejanja, med kazenskim postopkom. Ta revizija Direktive 2012/29/EU Evropskega parlamenta in Sveta je odziv na pomanjkljivosti, ki so se pokazale pri oceni Direktive in v številnih posvetovanjih.
- (3) Da bi žrtvam zagotovili nemoten in sodoben način uveljavljanja njihovih pravic, bi jim morale države članice omogočiti elektronsko komunikacijo s pristojnimi nacionalnimi organi. Žrtve bi morale imeti možnost uporabe elektronskih orodij za prejemanje

⁵² UL C , , str. .

⁵³ UL C , , str. .

⁵⁴ Direktiva 2012/29/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o določitvi minimalnih standardov na področju pravic, podpore in zaščite žrtev kaznivih dejanj ter o nadomestitvi Okvirnega sklepa Sveta 2001/220/PNZ (UL L 315, 14.11.2012, str. 57).

⁵⁵ Delovni dokument služb Komisije, Ocena Direktive 2012/29/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 (SWD(2022) 179 final).

informacij o svojih pravicah in o svojem primeru, prijavljanje kaznivih dejanj ter drugo komunikacijo s pristojnimi organi in službami za podporo s komunikacijskimi in informacijskimi tehnologijami. Žrtve bi morale imeti možnost, da izberejo način komunikacije, države članice pa bi morale zagotoviti take komunikacijske in informacijske tehnologije kot alternativo standardnim načinom komunikacije, ne da bi jih v celoti nadomestile.

- (4) Da bi zagotovili celovite komunikacijske kanale ob upoštevanju zapletenosti potreb žrtev v zvezi z njihovo pravico do dostopa do informacij, bi morale imeti vse žrtve, ne glede na to, kje v EU in v kakšnih okoliščinah je bilo kaznivo dejanje storjeno, možnost dostopa do telefonskih števil za pomoč žrtvam z uporabo telefonske številke 116 006, ki velja v vsej EU, ali s povezavo z namenskimi spletnimi mesti. Take telefonske številke za pomoč bi morale žrtvam zagotoviti informacije o njihovih pravicah in čustveno podporo ter jih po potrebi napotiti na policijo ali druge službe, vključno z drugimi specializiranimi telefonskimi številkami za pomoč. Take telefonske številke za pomoč bi morale žrtve napotiti tudi na druge specializirane telefonske številke za pomoč iz Odločbe Komisije 2007/116/ES⁵⁶, kot so enotne številke za pomoč otrokom 116 111, prijavo pogrešanih otrok 116 000 in žrtve nasilja na podlagi spola 116 116.
- (5) Splošna telefonska številka za pomoč žrtvam ne bi smela vplivati na delovanje namenskih in specializiranih telefonskih števil za pomoč, kot so telefonske številke za pomoč otrokom ter telefonske številke za pomoč žrtvam nasilja nad ženskami in nasilja v družini, kot zahteva Direktiva (EU) .../... Evropskega parlamenta in Sveta⁵⁷ [*o boju proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini*]. Splošne telefonske številke za pomoč žrtvam bi morale delovati poleg specializiranih telefonskih števil za pomoč.
- (6) Za boj proti nekaznovanju, preprečevanje ponovne viktimizacije in zagotavljanje varnejših družb bi bilo treba izboljšati prijavljanje kaznivih dejanj v Uniji. Boriti se je treba proti javni neobčutljivosti za kazniva dejanja, in sicer s spodbujanjem ljudi, ki so priča kaznivim dejanjem, da jih prijavijo in pomagajo žrtvam, ter z ustvarjanjem varnejših okolij, v katerih lahko žrtve prijavijo kaznivo dejanje. Za žrtve, ki so migranti brez urejenega statusa v Uniji, varno okolje za prijavo kaznivega dejanja pomeni zmanjšanje strahu pred začetkom postopkov vračanja zaradi stikov z organi za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj. Osebni podatki žrtev, ki so migranti brez urejenega statusa v Uniji, se ne bi smeli posredovati organom, pristojnim za migracije, vsaj do zaključka prve individualne ocene iz člena 22 Direktive 2012/29/EU. Prijava kaznivega dejanja in sodelovanje v kazenskem postopku v skladu z Direktivo 2012/29/EU ne ustvarjata nobenih pravic v zvezi s statusom prebivanja žrtve niti nimata odločilnega učinka pri določanju njenega statusa prebivanja. Vse ranljive žrtve, kot so otroci ali pridržane žrtve, žrtve, ki so ustrahovane ali so kako drugače odvisne od storilca kaznivega dejanja ali katerih mobilnost je omejena, bi morale imeti možnost prijaviti kaznivo dejanje pod pogoji, ki upoštevajo njihov poseben položaj, in v skladu s protokoli, določenimi posebej v ta namen.

⁵⁶ Odločba Komisije 2007/116/ES z dne 15. februarja 2007 o rezervaciji nacionalnega območja oštevilčenja, ki se začne z 116, za usklajene številke za usklajene storitve z družbeno vrednostjo (UL L 49, 17.2.2007, str. 30).

⁵⁷ Direktiva (EU) .../... Evropskega parlamenta in Sveta o boju proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini (UL ...).

- (7) Ciljno usmerjene in celovite storitve za podporo bi morale biti na voljo širokemu krogu žrtev s posebnimi potrebami. Take žrtve so lahko žrtve spolnega nasilja, žrtve nasilja na podlagi spola in žrtve nasilja v družini, pa tudi žrtve trgovine z ljudmi, žrtve organiziranega kriminala, žrtve, ki so invalidi, žrtve izkoriščanja, žrtve kaznivih dejanj iz sovraštva, žrtve terorizma ali žrtve najhujših mednarodnih kaznivih dejanj. Države članice bi morale v odziv na pomanjkljivosti, ugotovljene v oceni, določiti posebne protokole, ki bodo organizirali ukrepe specialističnih služb za podporo, da bi se celovito obravnavale raznolike potrebe žrtev s posebnimi potrebami. Taki protokoli bi morali biti določeni v usklajevanju in sodelovanju med organi za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj, organi pregona, sodniki, organi za pridržanje, službami poravnalne pravičnosti in službami za podporo žrtvam.
- (8) Da bi se izognili resnim posledicam viktimizacije v zgodnjem otroštvu, ki bi lahko negativno vplivale na celotno življenje žrtev, je bistveno zagotoviti, da vsi otroci, ki so žrtve, prejmejo najvišji standard podpore in zaščite. Najranljivejši otroci, ki so žrtve, vključno z otroki, ki so žrtve spolne zlorabe, otroci, ki so žrtve trgovine z ljudmi, in otroci žrtvami, ki so kako drugače posebej prizadeti zaradi teže kaznivega dejanja ali svojih posebnih okoliščin, bi morali biti deležni ciljno usmerjenih in celovitih storitev za podporo in zaščito, ki vključujejo usklajen in sodelovalen pristop pravosodnih in socialnih služb v istih prostorih. Take storitve bi bilo treba zagotavljati v namenskem prostoru. Za zagotovitev, da je otrok žrtev učinkovito zaščiten, kadar kaznivo dejanje vključuje nosilca starševske odgovornosti ali kadar obstaja nasprotje interesov med otrokom in nosilcem starševske odgovornosti, je dodana določba, ki zagotavlja, da v primerih, kot so prijava kaznivega dejanja, zdravniški ali forenzični razgovori, napotitev na službe za podporo ali psihološko podporo, ta dejanja ne bi smela biti pogojena s privolitvijo nosilca starševske odgovornosti, pri čemer se vedno upošteva otrokova korist.
- (9) Da bi žrtve čutile, da bo pravici zadoščeno, in da bi lahko branile svoje interese, je pomembno, da so prisotne in da lahko dejavno sodelujejo v kazenskem postopku. Zato bi morale imeti vse žrtve v Uniji, ne glede na njihov status v kazenskem postopku, ki ga določa nacionalno pravo, v primeru kršitve njihovih pravic iz te direktive pravico do učinkovitega pravnega sredstva v skladu z nacionalnim pravom. Poleg tega bi morale imeti vse žrtve v Uniji, ne glede na njihov status v kazenskem postopku, pravico zahtevati pregled odločitev, ki so bile sprejete med sodnim postopkom in jih neposredno zadevajo. Take odločitve bi morale vključevati vsaj odločitve o tolmačenju med sodnimi obravnavami in odločitve o posebnih zaščitnih ukrepih, ki so na voljo žrtvam s posebnimi potrebami po zaščiti. Postopkovna pravila, v skladu s katerimi lahko žrtve zahtevajo pregled takih odločitev, sprejetih med sodnim postopkom, bi bilo treba določiti z nacionalnim pravom, ki bi moralo zagotoviti potrebna jamstva, da takšna možnost pregleda ne bi nesorazmerno podaljšala kazenskega postopka.
- (10) Za vse žrtve bi bilo treba oceno izvesti pravočasno, ustrezno, učinkovito in sorazmerno. Bistveno je zagotoviti, da žrtve prejmejo podporo in zaščito, ki ustrežata njihovim individualnim potrebam. Individualno oceno potreb žrtev po podpori in zaščiti bi bilo treba izvesti v več fazah. V prvi fazi bi bilo treba za vse žrtve oceno izvesti ob prvem stiku s pristojnimi organi, da se zagotovi, da se najranljivejše žrtve identificirajo v zelo zgodnjih fazah postopka. V naslednjih fazah bi morale za žrtve, ki potrebujejo tako okrepljeno oceno, slednjo izvesti službe za podporo žrtvam, vključno s psihologi. Take službe lahko najprimerneje ocenijo stanje žrtev. Pri individualni oceni bi bilo treba upoštevati tudi položaj storilca kaznivega dejanja, ki ima lahko

nasilno preteklost, poseduje orožje ali zlorablja droge in kot tak pomeni večje tveganje za žrtve. Individualna ocena potreb žrtev bi morala vključevati tudi oceno potreb žrtev po podpori, ne le po zaščiti. Bistveno je identificirati žrtve, ki potrebujejo posebno podporo, da se tistim, ki jo potrebujejo, zagotovi ciljno usmerjena podpora, kot je dolgotrajna brezplačna psihološka pomoč.

- (11) Na podlagi okrepljene ocene potreb žrtev po zaščiti bi morale biti žrtvam, ki potrebujejo fizično zaščito, omogočeno, da jo prejmejo v obliki, ki je prilagojena njihovem posebnemu položaju. Taki ukrepi bi morali vključevati prisotnost organov za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj ali preprečitev stikov s storilcem kaznivega dejanja na podlagi nacionalnih odredb o zaščiti. Taki ukrepi so lahko kazenske, upravne ali civilnopravne narave.
- (12) Vse žrtve bi morale imeti možnost, da pridobijo odločitev o odškodnini, katere plačilo se naloži storilcu kaznivega dejanja, v okviru kazenskega postopka, da se odpravi potreba po njihovem posluževanju več zapletenih in dolgotrajnih postopkov v ločenih civilnih postopkih. Vse žrtve bi morale biti upravičene do shem odškodnin, v okviru katerih po odločitvi o odškodnini, katere plačilo se naloži storilcu kaznivega dejanja, ob koncu kazenskega postopka brez odlašanja prejmejo odškodnino od države. Država bi morala imeti zatem možnost, da od storilca kaznivega dejanja izterja povračilo odškodnine. S takim pristopom k odškodnini se prepreči tveganje sekundarne viktimizacije žrtev, saj jim pri prejetju odškodnine ni treba imeti stika s storilci kaznivih dejanj. Tak lažji dostop do odškodnine, katere plačilo se naloži storilcu kaznivega dejanja, med kazenskim postopkom ne vpliva na obveznosti držav članic, da zagotovijo obstoj sheme odškodnin žrtvam nasilnih naklepnih kaznivih dejanj, storjenih na njihovem ozemlju, ki žrtvam zagotavlja pošteno in primerno odškodnino v skladu z Direktivo Sveta 2004/80/ES⁵⁸.
- (13) Žrtve ne morejo učinkovito uveljavljati svojih pravic do obveščenosti, podpore in zaščite v skladu s svojimi individualnimi potrebami, če v nacionalnih pravosodnih sistemih ni sodelovanja in usklajevanja med tistimi, ki pridejo v stik z žrtvami. Brez tesnega sodelovanja in usklajevanja med nacionalnimi organi za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj, organi pregona, sodstvom, službami poravnalne pravičnosti, službami za odškodnine in službami za podporo žrtvam žrtve težko učinkovito uveljavljajo svoje pravice iz Direktive 2012/29/EU. K temu sodelovanju in usklajevanju se spodbuja tudi druge organe, kot so zdravstvene, izobraževalne in socialne službe. To velja zlasti za otroke, ki so žrtve.
- (14) Nacionalni protokoli so bistveni za zagotovitev, da žrtve prejmejo informacije o svojih pravicah in o svojem primeru ter da se zanje izvede ustrezna ocena, da lahko prejmejo podporo in zaščito, ki ustrezata individualnim potrebam posameznih žrtev, ki se sčasoma spreminjajo. Protokole bi bilo treba vzpostaviti z zakonodajnimi ukrepi na način, ki najbolj ustreza nacionalnim pravnim redom in organizaciji pravosodja v državah članicah. To bi moralo urejati ukrepe v zvezi z zagotavljanjem informacij žrtvam, olajšanjem prijavljanja kaznivih dejanj za najranljivejše žrtve, vključno s pridržanimi žrtvami, in individualno oceno potreb žrtev. Zakonodajni ukrepi za določitev protokolov bi morali določati bistvene elemente, potrebne za obdelavo podatkov, vključno s prejemniki osebnih podatkov in vrstami podatkov, ki se bodo

⁵⁸ Direktiva Sveta 2004/80/ES z dne 29. aprila 2004 o odškodnini žrtvam kaznivih dejanj (UL L 261, 6.8.2004, str. 15).

obdelovali v okviru izvajanja protokolov. Protokoli bi morali vsebovati splošna navodila o tem, kako celovito obravnavati storitve in ukrepe v okviru Direktive 2012/29/EU, ne da bi obravnavali posamezne primere.

- (15) Države članice bi morale dodeliti zadostne človeške in finančne vire, da zagotovijo učinkovito skladnost z ukrepi iz Direktive 2012/29/EU. Posebno pozornost bi bilo treba nameniti vzpostavitvi telefonskih linij za pomoč žrtvam, zagotavljanju nemotenega delovanja specialističnih služb za podporo in individualni oceni potreb žrtev po zaščiti in podpori, tudi kadar take storitve zagotavljajo nevladne organizacije.
- (16) Unija in države članice so pogodbenice Konvencije ZN o pravicah invalidov⁵⁹ in njene obveznosti so zanje zavezujoče v okviru njihovih pristojnosti. V skladu s členom 13 navedene konvencije morajo države pogodbenice invalidom zagotoviti, da imajo enako kot drugi učinkovit dostop do sodnega varstva, zato je treba zagotoviti dostopnost in primerno prilagoditev, da lahko žrtve, ki so invalidi, svoje pravice, ki jih imajo kot žrtve, uživajo enako kot drugi. Zahteve glede dostopnosti iz Priloge I k Direktivi (EU) 2019/882 Evropskega parlamenta in Sveta⁶⁰ lahko olajšajo izvajanje navedene konvencije in zagotovijo, da so pravice žrtev iz Direktive 2012/29/EU dostopne invalidom.
- (17) Eurojust bi moral zagotoviti, da se ustrezno upoštevajo zaprosila v zvezi s pravicami žrtev v skladu z njegovim mandatom na podlagi Uredbe (EU) 2018/1727 Evropskega parlamenta in Sveta⁶¹.
- (18) Zbiranje točnih in skladnih podatkov ter pravočasna objava zbranih podatkov in statističnih podatkov sta bistvena za zagotovitev popolnega poznavanja pravic žrtev kaznivih dejanj v Uniji. Uvedba zahteve, da morajo države članice usklajeno zbirati podatke o uporabi nacionalnih postopkov za žrtve kaznivih dejanj in jih vsaka tri leta sporočiti Komisiji, bi bila pomemben korak za zagotovitev sprejetja politik in strategij, ki temeljijo na podatkih. Agencija za temeljne pravice bi morala Evropski komisiji in državam članicam še naprej pomagati pri zbiranju, pripravi in razširjanju statističnih podatkov o žrtvah kaznivih dejanj ter pri poročanju o tem, kako žrtve dostopajo do pravic iz te direktive.
- (19) Načelo učinkovitosti prava Unije zahteva, da države članice uvedejo ustrezna in učinkovita pravna sredstva v primeru kršitve pravice, ki je posameznikom zagotovljena s pravom Unije. Kadar so pravice iz Direktive 2012/29/EU v celoti ali delno ogrožene ali zavrnjene, bi morale biti na voljo učinkovito pravno sredstvo.
- (20) Ker ciljev te direktive države članice ne morejo zadovoljivo doseči zaradi potrebe po olajšanju pravosodnega sodelovanja v kazenskih zadevah z zagotavljanjem zaupanja v enak dostop do pravic žrtev ne glede na to, kje v EU je bilo kaznivo dejanje storjeno, temveč se zaradi obsega in učinkov predvidenih ukrepov lažje dosežejo na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe o Evropski uniji. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta direktiva ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenih ciljev.

⁵⁹ UL L 23, 27.1.2010, str. 37.

⁶⁰ Direktiva (EU) 2019/882 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o zahtevah glede dostopnosti za proizvode in storitve (UL L 151, 7.6.2019, str. 70).

⁶¹ Uredba (EU) 2018/1727 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. novembra 2018 o Agenciji Evropske unije za pravosodno sodelovanje v kazenskih zadevah (Eurojust) ter nadomestitvi in razveljavitvi Sklepa Sveta 2002/187/PNZ (UL L 295, 21.11.2018, str. 138).

- (21) V skladu s členoma 1 in 2 Protokola št. 22 o stališču Danske, ki je priložen Pogodbi o Evropski uniji in Pogodbi o delovanju Evropske unije, Danska ne sodeluje pri sprejetju te direktive, ki zato zanjo ni zavezujoča in se v njej ne uporablja.
- (22) [V skladu s členom 3 in členom 4a(1) Protokola št. 21 o stališču Združenega kraljestva in Irske glede območja svobode, varnosti in pravice, ki je priložen Pogodbi o Evropski uniji in Pogodbi o delovanju Evropske unije, je Irska [s pismom z dne ...] podala uradno obvestilo, da želi sodelovati pri sprejetju in uporabi te direktive.]
ALI
[V skladu s členoma 1 in 2 ter členom 4a(1) Protokola št. 21 o stališču Združenega kraljestva in Irske glede območja svobode, varnosti in pravice, ki je priložen Pogodbi o Evropski uniji in Pogodbi o delovanju Evropske unije, in brez poseganja v člen 4 navedenega protokola Irska ne sodeluje pri sprejetju te direktive, ki zato zanjo ni zavezujoča in se v njej ne uporablja.]
- (23) V skladu s členom 42(1) Uredbe (EU) 2018/1725 Evropskega parlamenta in Sveta⁶² je bilo opravljeno posvetovanje z Evropskim nadzornikom za varstvo podatkov, ki je mnenje podal [XX. XX. 2023]⁶³.
- (24) Direktivo 2012/29/EU bi bilo zato treba ustrezno spremeniti –

SPREJELA NASLEDNJO DIREKTIVO:

Člen 1

Direktiva 2012/29/EU se spremeni:

- (1) vstavi se naslednji člen:

„Člen 3a

Telefonska številka za pomoč žrtvam

1. Države članice sprejmejo potrebne ukrepe za vzpostavitev lahko dostopnih, uporabniku prijaznih, brezplačnih in zaupnih telefonskih števil za pomoč žrtvam, ki:
 - (a) žrtvam zagotavljajo informacije iz člena 4(1);
 - (b) zagotavljajo čustveno podporo;
 - (c) žrtve po potrebi napotijo na specialistične službe za podporo in/ali specializirane telefonske številke za pomoč.
2. Države članice zagotovijo, da se telefonske številke za pomoč iz odstavka 1 zagotavljajo pod enotno številko na ravni EU 116 006 ter z drugimi informacijskimi in komunikacijskimi tehnologijami, vključno s spletnimi mesti.

⁶² Uredba (EU) 2018/1725 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2018 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov v institucijah, organih, uradih in agencijah Unije in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 45/2001 in Sklepa št. 1247/2002/ES (UL L 295, 21.11.2018, str. 39).

⁶³ [URAD ZA PUBLIKACIJE: vstaviti sprotno opombo, ko bo na voljo].

3. Države članice z ustreznimi ukrepi zagotovijo, da so storitve iz odstavkov 1 in 2 razpoložljive v drugih jezikih, in sicer vsaj v jezikih, ki se v državi članici najpogosteje uporabljajo.
 4. Telefonske številke za pomoč lahko vzpostavijo javne ali nevladne organizacije, organizirane pa so lahko na poklicni ali prostovoljni osnovi.“;
- (2) vstavi se naslednji člen 5a:

„Člen 5a

Prijavljanje kaznivih dejanj

1. Države članice zagotovijo, da lahko žrtve kazniva dejanja prijavijo pristojnim organom prek lahko dostopnih in uporabniku prijaznih informacijskih in komunikacijskih tehnologij. Ta možnost vključuje predložitev dokazov, kadar je to izvedljivo.
 2. Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi vsako osebo, ki ve ali v dobri veri sumi, da so bila storjena kazniva dejanja ali da je pričakovati nadaljnja nasilna dejanja, spodbujajo, naj to prijavi pristojnim organom.
 3. Države članice zagotovijo, da lahko žrtve učinkovito prijavijo kazniva dejanja, storjena v ustanovah za pridržanje. Ustanove za pridržanje poleg zaporov, centrov za pridržanje in celic za osumljence in obdolžence vključujejo tudi posebne centre za pridržanje prosilcev za mednarodno zaščito in predodstranitvene centre ter nastanitvene centre, v katerih se nahajajo prosilci za mednarodno zaščito in upravičenci do mednarodne zaščite.
 4. Kadar kazniva dejanja prijavijo otroci, države članice zagotovijo, da so postopki prijave varni, zaupni ter zasnovani in dostopni na otrokom prijazen način in v jeziku, ki ustreza otrokovi starosti in zrelosti.
 5. Države članice zagotovijo, da je pristojnim organom, ki pridejo v stik z žrtvijo, ki prijavi kaznivo dejanje, prepovedano osebne podatke, ki se nanašajo na status prebivanja žrtve, posredovati organom, pristojnim za migracije, vsaj do zaključka prve individualne ocene iz člena 22.“;
- (3) člen 8 se spremeni:
- (a) odstavek 2 se nadomesti z naslednjim:

„2. Države članice zagotovijo, da z žrtvami stopijo v stik ustrezne splošne ali specialistične službe za podporo, če individualna ocena iz člena 22 pokaže potrebo po podpori in se žrtev strinja, da službe za podporo stopijo v stik z njo, ali če žrtev zaprosi za podporo.“;
 - (b) doda se naslednji odstavek:

„6. Službe za podporo žrtvam v času kriz, kot so zdravstvene krize, resne migracijske razmere ali druge izredne razmere, ostanejo operativne.“;
- (4) člen 9 se spremeni:
- (a) v odstavku 1 se točka (c) nadomesti z naslednjim:

„(c) čustvena in, če je na voljo, psihološka podpora, ko službe za podporo izvejo za status žrtve. Če je bila z individualno oceno iz člena 22 ugotovljena posebna potreba

po psihološki podpori, je psihološka podpora žrtvam, ki jo potrebujejo, na voljo tako dolgo, kot je potrebno;“;

(b) v odstavku 3 se točka (b) nadomesti z naslednjim:

„(b) ciljno usmerjena in celovita podpora, vključno s podporo in svetovanjem po travmatični izkušnji, za žrtve s posebnimi potrebami, kot so žrtve spolnega nasilja, žrtve nasilja na podlagi spola, vključno z žrtvami nasilja nad ženskami in nasilja v družini, ki jih zajema Direktiva (EU) .../... Evropskega parlamenta in Sveta⁶⁴ [*o boju proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini*], žrtve trgovine z ljudmi, žrtve organiziranega kriminala, žrtve, ki so invalidi, žrtve izkoriščanja, žrtve kaznivih dejanj iz sovraštva, žrtve terorizma in žrtve najhujših mednarodnih kaznivih dejanj.“;

(c) doda se naslednji odstavek:

„4. Države članice zagotovijo zaščito in specialistične storitve za podporo, potrebne za celovito obravnavanje raznolikih potreb žrtev s posebnimi potrebami v skladu s protokoli iz člena 26a(1), točka (c).“;

(5) v poglavju 2 se vstavi naslednji člen 9a:

„Člen 9a

Ciljno usmerjene in celovite storitve za podporo otrokom

1. Države članice sprejmejo potrebne ukrepe za zagotovitev razpoložljivosti otrokom prijaznih ciljno usmerjenih in celovitih specialističnih storitev za otroke, da se zagotovita starosti primerna podpora in zaščita, ki sta potrebni za celovito obravnavanje raznolikih potreb otrok, ki so žrtve.
 2. Ciljno usmerjene in celovite storitve za podporo otrokom žrtvam zagotavljajo usklajen večagencijski mehanizem, ki vključuje naslednje storitve:
 - (a) zagotavljanje informacij;
 - (b) zdravniški pregled;
 - (c) čustveno in psihološko podporo;
 - (d) možnost prijave kaznivih dejanj;
 - (e) individualno oceno potreb po zaščiti in podpori iz člena 22;
 - (f) videoposnetke zaslišanj iz člena 24(1).
 3. Storitve iz odstavka 2 se zagotavljajo v istih prostorih.“;
- (6) vstavita se naslednja člena 10a in 10b:

„Člen 10a

Pravica do pomoči na sodišču

Države članice sprejmejo potrebne ukrepe za vzpostavitev pomoči v prostorih sodišča za zagotavljanje informacij in čustvene podpore žrtvam.

⁶⁴ Direktiva (EU) .../... Evropskega parlamenta in Sveta o boju proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini (UL ...).

Pravica do pregleda odločitev, sprejetih v sodnih postopkih

1. Države članice zagotovijo, da so žrtve nemudoma obveščene o odločitvah, ki so sprejete v sodnih postopkih in jih neposredno zadevajo, ter da imajo pravico do pregleda takih odločitev. Take odločitve vključujejo vsaj odločitve v skladu z naslednjima določbama:
 - (a) členom 7(1) v zvezi z odločitvami o tolmačenju na sodnih obravnavah;
 - (b) členom 23(3).
2. Postopkovna pravila, v skladu s katerimi lahko žrtve zahtevajo pregled odločitev iz odstavka 1, se določijo z nacionalno zakonodajo.

Države članice zagotovijo, da se sodne odločbe o zahtevi za tak pregled sprejmejo v razumnem roku.“;
- (7) člen 16 se spremeni:
 - (a) odstavek 1 se nadomesti z naslednjim:

„1. Države članice zagotovijo, da so žrtve med kazenskim postopkom upravičene v razumnem roku pridobiti odločitev o odškodnini, katere plačilo se naloži storilcu kaznivega dejanja.“;
 - (b) odstavek 2 se nadomesti z naslednjim:

„2. Države članice zagotovijo, da njihovi pristojni organi prisojeno odškodnino brez nepotrebnega odlašanja plačajo neposredno žrtvi. Pristojni organi prevzamejo pravico žrtve v razmerju do storilca kaznivega dejanja za znesek prisojene odškodnine.“;
- (8) člen 17 se spremeni:
 - (a) v odstavku 1 se točka (b) nadomesti z naslednjim:

„(b) kolikor je to mogoče, uporabiti določbe o videokonferencah in telefonskih konferenčnih klicih, da se žrtvam, ki prebivajo v tujini, olajša sodelovanje v kazenskem postopku.“;
 - (b) doda se naslednji odstavek:

„4. Države članice zagotovijo, da lahko pristojni organi zaprosijo za pomoč Eurojusta in mu posredujejo informacije, namenjene olajšanju sodelovanja s pristojnimi organi drugih držav članic v čezmejnih primerih.“;
- (9) v členu 21 se doda naslednji odstavek:

„3. Države članice zagotovijo, da se osebni podatki v zvezi z žrtvijo, ki storilcu kaznivega dejanja omogočajo, da ugotovi prebivališče žrtve ali kako drugače na kakršen koli način vzpostavi stik z njo, niti neposredno niti posredno ne posredujejo storilcu kaznivega dejanja.“;
- (10) člen 22 se spremeni:
 - (a) naslov se nadomesti z naslednjim:

„Individualna ocena žrtev za ugotavljanje posebnih potreb po podpori in zaščiti“;
 - (b) odstavek 1 se nadomesti z naslednjim:

„1. Države članice zagotovijo, da se za žrtve izvede pravočasna in individualna ocena za ugotavljanje posebnih potreb po podpori in zaščiti ter določitev, ali in v kolikšni meri bi žrtve zaradi svoje velike izpostavljenosti sekundarni in ponovni viktimizaciji, ustrahovanju in maščevanju lahko uveljavljale posebne ukrepe iz člena 9(1), točka (c), ter členov 23 in 24.“;

(c) vstavi se naslednji odstavek 1a:

„1a. Individualna ocena se začne ob prvem stiku žrtve s pristojnimi organi in traja tako dolgo, kot je potrebno glede na posebne potrebe vsake žrtve. Kadar rezultat začetne faze individualne ocene, ki jo opravijo organi ob prvem stiku, pokaže, da je treba oceno nadaljevati, se taka ocena izvede v sodelovanju z institucijami in organi glede na fazo postopka in individualne potrebe žrtev, v skladu s protokoli iz člena 26a.“;

(d) odstavek 2 in 3 se nadomestita z naslednjim:

„2. Pri individualni oceni se upoštevajo:

- (a) osebne značilnosti žrtve, vključno z ustreznimi izkušnjami z diskriminacijo, tudi zaradi kombinacije več razlogov za diskriminacijo, kot so biološki spol, družbeni spol, starost, invalidnost, vera ali prepričanje, jezik, raso, socialno ali etnično poreklo, spolna usmerjenost;
- (b) vrsta ali narava kaznivega dejanja;
- (c) okoliščine kaznivega dejanja;
- (d) odnos s storilcem kaznivega dejanja in značilnosti storilca.

3. V okviru individualne ocene se posebna pozornost nameni:

- (a) žrtvam, ki so utrpеле znatno škodo zaradi resnosti kaznivega dejanja;
- (b) žrtvam kaznivega dejanja, storjenega zaradi predsodkov ali diskriminacije, ki se lahko zlasti nanaša na osebne značilnosti žrtve;
- (c) žrtvam, ki so zaradi odnosa s storilcem in odvisnosti od njega posebej ranljive.

V zvezi s tem se ustrezno upoštevajo žrtve terorizma, organiziranega kriminala, trgovine z ljudmi, nasilja na podlagi spola, vključno z nasiljem nad ženskami in nasiljem v družini, spolnega nasilja, izkoriščanja ali kaznivih dejanj iz sovraštva, žrtve najhujših mednarodnih kaznivih dejanj ter žrtve, ki so invalidi. Posebna pozornost se nameni žrtvam, ki spadajo v več kot eno od teh kategorij.“;

(e) vstavi se naslednji odstavek 3a:

„3a. V okviru individualne ocene se posebna pozornost nameni tveganju, ki ga predstavlja storilec kaznivega dejanja, vključno s tveganjem nasilnega vedenja in telesne poškodbe, uporabo orožja, sodelovanjem v organizirani kriminalni združbi, zlorabo drog ali alkohola, zlorabo otroka, težavami z duševnim zdravjem, zalezovanjem, izražanjem groženj ali sovražnim govorom.“;

(f) odstavek 4 se nadomesti z naslednjim:

„4. Za namene te direktive se šteje, da imajo otroci, ki so žrtve, posebne potrebe po podpori in zaščiti, ker so izpostavljeni sekundarni in ponovni viktimizaciji, ustrahovanju in maščevanju. Za določitev, ali in v kolikšni meri bi lahko otroci, ki so

žrtve, uveljavljali posebne ukrepe iz členov 23 in 24, se zanje izvede individualna ocena, kot je določeno v odstavku 1 tega člena. Individualna ocena za otroke, ki so žrtve, se organizira v okviru ciljno usmerjenih in celovitih storitev za podporo iz člena 9a.“;

(g) odstavek 6 se nadomesti z naslednjim:

„6. Individualne ocene se izvedejo v tesnem sodelovanju z žrtvami in upoštevajo njihove želje, vključno s tem, če ne želijo uveljavljati posebnih ukrepov iz členov 8, 9, 9a, 23 in 24.“;

(h) odstavek 7 se nadomesti z naslednjim:

„7. Pristojni organi z rednim posodabljanjem individualne ocene zagotovijo, da podporni in zaščitni ukrepi ustrezajo spreminjajočemu se položaju žrtve. Če se elementi, ki so podlaga za individualno oceno, bistveno spremenijo, države članice zagotovijo, da se ta med potekom kazenskega postopka posodablja.“;

(11) v členu 23, odstavek 2, se točka (d) nadomesti z naslednjim:

„(d) če žrtev to želi in če to ne posega v potek kazenskega postopka, vsa zaslišanja žrtev spolnega nasilja, nasilja na podlagi spola, vključno z žrtvami nasilja nad ženskami in nasilja v družini, ki jih zajema Direktiva (EU) .../... Evropskega parlamenta in Sveta⁶⁵ [*o boju proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini*], opravi oseba istega spola kot žrtev, razen če jih opravi tožilec ali sodnik.“;

(12) v členu 23 se doda naslednji odstavek:

„4. Med kazenskimi postopki so žrtvam s posebnimi potrebami po zaščiti, opredeljenimi v skladu s členom 22(1), za zagotovitev njihove fizične zaščite na voljo naslednji ukrepi:

- (a) stalna ali začasna prisotnost organov za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj;
- (b) odredbe o prepovedi približevanja, vzpostavljanja stikov in nahajanja na kraju ali druge odredbe o zaščiti, da se žrtvam zagotovi zaščita pred kakršnimi koli nasilnimi dejanji, vključno s prepovedjo ali omejitvijo določenega nevarnega vedenja storilca kaznivega dejanja.“;

(13) v členu 24 se doda naslednji odstavek:

„3. Če kaznivo dejanje vključuje nosilca starševske odgovornosti ali bi lahko obstajalo kakršno koli drugo nasprotje interesov med otrokom žrtvijo in nosilcem starševske odgovornosti, države članice upoštevajo otrokovo korist in zagotovijo, da nobeno dejanje, ki zahteva privolitev, ni pogojeno s privolitvijo nosilca starševske odgovornosti.“;

(14) v poglavju 5 se vstavijo naslednji členi:

„Člen 26a

Protokoli z nacionalnim usklajevanjem in sodelovanjem

⁶⁵ Direktiva (EU) .../... Evropskega parlamenta in Sveta o boju proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini (UL ...).

1. Države članice vzpostavijo in izvajajo posebne protokole o organizaciji storitev in ukrepov iz te direktive s strani pristojnih organov in drugih oseb, ki prihajajo v stik z žrtvami. Protokoli se pripravijo v usklajevanju in sodelovanju med organi za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj, organi pregona, sodniki, organi za pridržanje, službami poravnalne pravičnosti in službami za podporo žrtvam. Namen posebnih protokolov je najmanj zagotoviti, da:
 - (a) žrtve prejmejo informacije, ki so prilagojene njihovim spreminjajočim se individualnim potrebam; te informacije so preproste in lahko razumljive, zagotovljene pravočasno in večkrat ponovljene, v več oblikah, vključno z ustno, pisno in digitalno;
 - (b) žrtve, ki so pridržane, vključno z zapori, centri za pridržanje in celicami za osumljence in obdolžence ter posebnimi centri za pridržanje prosilcev za mednarodno zaščito in predodstranitvenimi centri, ali so v drugih ustanovah, vključno z nastanitvenimi centri, v katerih se nahajajo prosilci za mednarodno zaščito in upravičenci do mednarodne zaščite:
 - (i) prejmejo informacije o svojih pravicah;
 - (ii) se lahko zanesejo na lažje prijavljanje kaznivih dejanj;
 - (iii) imajo dostop do podpore in zaščite v skladu s svojimi individualnimi potrebami;
 - (c) se pri individualni oceni potreb žrtev po podpori in zaščiti iz člena 22 ter pri zagotavljanju storitev za podporo žrtvam s posebnimi potrebami upoštevajo individualne potrebe žrtev v različnih fazah kazenskega postopka.
2. Države članice zagotovijo, da se protokoli iz odstavka 1 redno pregledujejo, da se zagotovi njihova učinkovitost, in sicer vsaj enkrat na dve leti.
3. Države članice sprejmejo potrebne zakonodajne ukrepe, s katerimi omogočijo zbiranje in izmenjavo informacij, vključno z informacijami, ki vsebujejo osebne podatke žrtev, med pristojnimi organi in službami za podporo žrtvam, da se zagotovijo dostop do informacij ter ustrezna podpora in zaščita posameznih žrtev.

Člen 26b

Uporaba elektronskih komunikacijskih sredstev

1. Države članice zagotovijo, da lahko žrtve kaznivih dejanj uveljavljajo svoje pravice iz člena 3a, člena 4(1), člena 5(1), člena 5a, člena 6(1), (2), (4), (5) in (6) ter člena 10b z uporabo elektronskih komunikacijskih sredstev.
2. Žrtvam kaznivih dejanj se ne sme zaradi rezidentstva v drugi državi članici preprečiti dostop do nacionalnih sistemov, ki ponujajo elektronska komunikacijska sredstva iz odstavka 1, ali druga uporaba teh sistemov.
3. Kadar nacionalni sistemi, ki ponujajo elektronska komunikacijska sredstva, zahtevajo uporabo elektronske identifikacije, podpisov in žigov, države članice dovolijo uporabo priglašениh shem elektronske identifikacije, kvalificiranih elektronskih podpisov in kvalificiranih elektronskih žigov katere koli druge države

članice, kot je določeno v Uredbi (EU) št. 910/2014 Evropskega parlamenta in Sveta⁶⁶.

Člen 26c

Pravice žrtev, ki so invalidi

1. Države članice zagotovijo, da lahko žrtve, ki so invalidi, enako kot drugi koristijo elektronska komunikacijska sredstva iz člena 26b te direktive, tako da zagotovijo skladnost z zahtevami glede dostopnosti iz Priloge I k Direktivi (EU) 2019/882 Evropskega parlamenta in Sveta⁶⁷.
2. Države članice zagotovijo, da imajo žrtve, ki so invalidi, v skladu z zahtevami glede dostopnosti iz Priloge I k Direktivi (EU) 2019/882 enako kot drugi dostop do vseh postopkov ter storitev za podporo in zaščitnih ukrepov, ki jih zajema ta direktiva.
Države članice zagotovijo, da se žrtvam, ki so invalidi, na zahtevo zagotovi primerna prilagoditev.

Člen 26d

Pravna sredstva

Države članice zagotovijo, da imajo žrtve v primeru kršitve njihovih pravic iz te direktive na voljo učinkovito pravno sredstvo v skladu z nacionalnim pravom.“;

- (15) vstavi se naslednji člen 27a:

„Člen 27a

Posebne obveznosti v zvezi z žrtvami nasilja nad ženskami in nasilja v družini

Države članice pri sprejemanju ukrepov za usklajitev s to direktivo zagotovijo, da se to stori brez poseganja v obveznosti iz Direktive (EU) .../... [*o boju proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini*], ki v zvezi s temi žrtvami veljajo poleg obveznosti iz te direktive. Države članice zlasti zagotovijo, da:

- (a) telefonska številka za pomoč žrtvam iz člena 3a te direktive ne vpliva na delovanje namenskih in specializiranih telefonskih števil za pomoč žrtvam nasilja nad ženskami in nasilja v družini v skladu s členom 31 Direktive (EU) .../... [*o boju proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini*];
- (b) obveznost sprejetja ukrepov v skladu s členom 5a(2) te direktive ne vpliva na obveznost držav članic, da sprejmejo ciljno usmerjene ukrepe za spodbujanje prijavljanja dejanj nasilja nad ženskami ali nasilja v družini v skladu s členom 16(1) Direktive (EU) .../... [*o boju proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini*];

⁶⁶ Uredba (EU) št. 910/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. julija 2014 o elektronski identifikaciji in storitvah zaupanja za elektronske transakcije na notranjem trgu in o razveljavitvi Direktive 1999/93/ES (UL L 257, 28.8.2014, str. 73).

⁶⁷ Direktiva (EU) 2019/882 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o zahtevah glede dostopnosti za proizvode in storitve (UL L 151, 7.6.2019, str. 70).

- (c) obveznost sprejetja ukrepov v skladu s členom 5a(3) te direktive ne vpliva na obveznost držav članic, da sprejmejo specializirane ukrepe za zagotavljanje prijavljanja primerov nasilja nad ženskami ali nasilja v družini v sprejemnih centrih in centrih za pridržanje v skladu s členom 35(4) Direktive (EU) .../... *[o boju proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini]*;
 - (d) obveznost sprejetja ukrepov v skladu s členom 5a(4) te direktive ne vpliva na obveznost držav članic, da sprejmejo ciljno usmerjene ukrepe v skladu s členom 16(4) Direktive (EU) .../... *[o boju proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini]*;
 - (e) se, kar zadeva žrtve nasilja nad ženskami ali nasilja v družini, poleg pravil iz člena 22 Direktive (EU) 2019/29, kakor je bila spremenjena s to direktivo, uporabljajo določbe členov 18 in 19 Direktive (EU) .../... *[o boju proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini]*;
 - (f) protokoli o individualni oceni potreb žrtev po podpori in zaščiti iz člena 26a v povezavi s členom 22 te direktive ne vplivajo na obveznosti držav članic, da izdajo smernice in vzpostavijo namenske mehanizme za žrtve nasilja nad ženskami in nasilja v družini v skladu s členom 23, točka (b), in členom 40(2) Direktive (EU) .../... *[o boju proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini]*.“;
- (16) člen 28 se nadomesti z naslednjim:

„Člen 28

Sporočanje podatkov in statistik

1. Vsaka država članica sprejme potrebne ukrepe za vzpostavitev sistema za zbiranje, pripravo in razširjanje statističnih podatkov o žrtvah kaznivih dejanj. Statistični podatki vključujejo podatke, ki so pomembni za uporabo nacionalnih postopkov v zvezi z žrtvami kaznivih dejanj in ki vključujejo vsaj število in vrsto prijavljenih kaznivih dejanj, število, starost in spol žrtev ter vrsto kaznivega dejanja. Vključujejo tudi informacije o tem, kako žrtve dostopajo do pravic iz te direktive.
 2. Države članice zbirajo statistične podatke iz tega člena na podlagi skupne razčlenitve, ki se razvije v sodelovanju s Komisijo (Eurostatom). Te podatke vsaka tri leta posredujejo Komisiji (Eurostatu). Posredovani podatki ne vključujejo osebnih podatkov.
 3. Agencija Evropske unije za temeljne pravice podpira države članice in Komisijo pri zbiranju, pripravi in razširjanju statističnih podatkov o žrtvah kaznivih dejanj ter pri poročanju o tem, kako žrtve dostopajo do pravic iz te direktive.
 4. Komisija (Eurostat) podpira države članice pri zbiranju podatkov iz odstavka 1, vključno z določitvijo skupnih standardov za enote štetja, pravila štetja, skupno razčlenitev, oblike poročanja in klasifikacijo kaznivih dejanj.
 5. Države članice dajo zbrane statistične podatke na voljo javnosti. Ti statistični podatki ne vsebujejo osebnih podatkov.
 6. Zbiranje podatkov iz odstavka 1 ne vpliva na namensko zbiranje podatkov v skladu s členom 44 Direktive (EU) .../... *[o boju proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini]*.“;
- (17) člen 29 se nadomesti z naslednjim:

„Člen 29

Poročanje Komisije in pregled

Komisija Evropskemu parlamentu in Svetu do [šest let po sprejetju] predloži poročilo o uporabi te direktive. V poročilu oceni obseg, v katerem so države članice sprejele potrebne ukrepe za uskladitev s to direktivo, vključno s tehničnim izvajanjem.

Poročilu se po potrebi priloži zakonodajni predlog.“

Člen 2

Prenos

1. Države članice sprejmejo predpise, potrebne za uskladitev s to direktivo, do [dve leti po začetku veljavnosti], razen predpisov, potrebnih za uskladitev s členom 26b, ki se sprejmejo in objavijo do [štiri leta po začetku veljavnosti]. O tem takoj obvestijo Komisijo.

Države članice se v sprejetih predpisih sklicujejo na to direktivo ali pa sklic nanjo navedejo ob njihovi uradni objavi. Način sklicevanja določijo države članice.

2. Države članice sporočijo Komisiji besedilo temeljnih predpisov nacionalnega prava, sprejetih na področju, ki ga ureja ta direktiva.

Člen 3

Začetek veljavnosti

Ta direktiva začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Ta direktiva je naslovljena na države članice v skladu s Pogodbama.

V Bruslju,

*Za Evropski parlament
predsednica*

*Za Svet
predsednik*